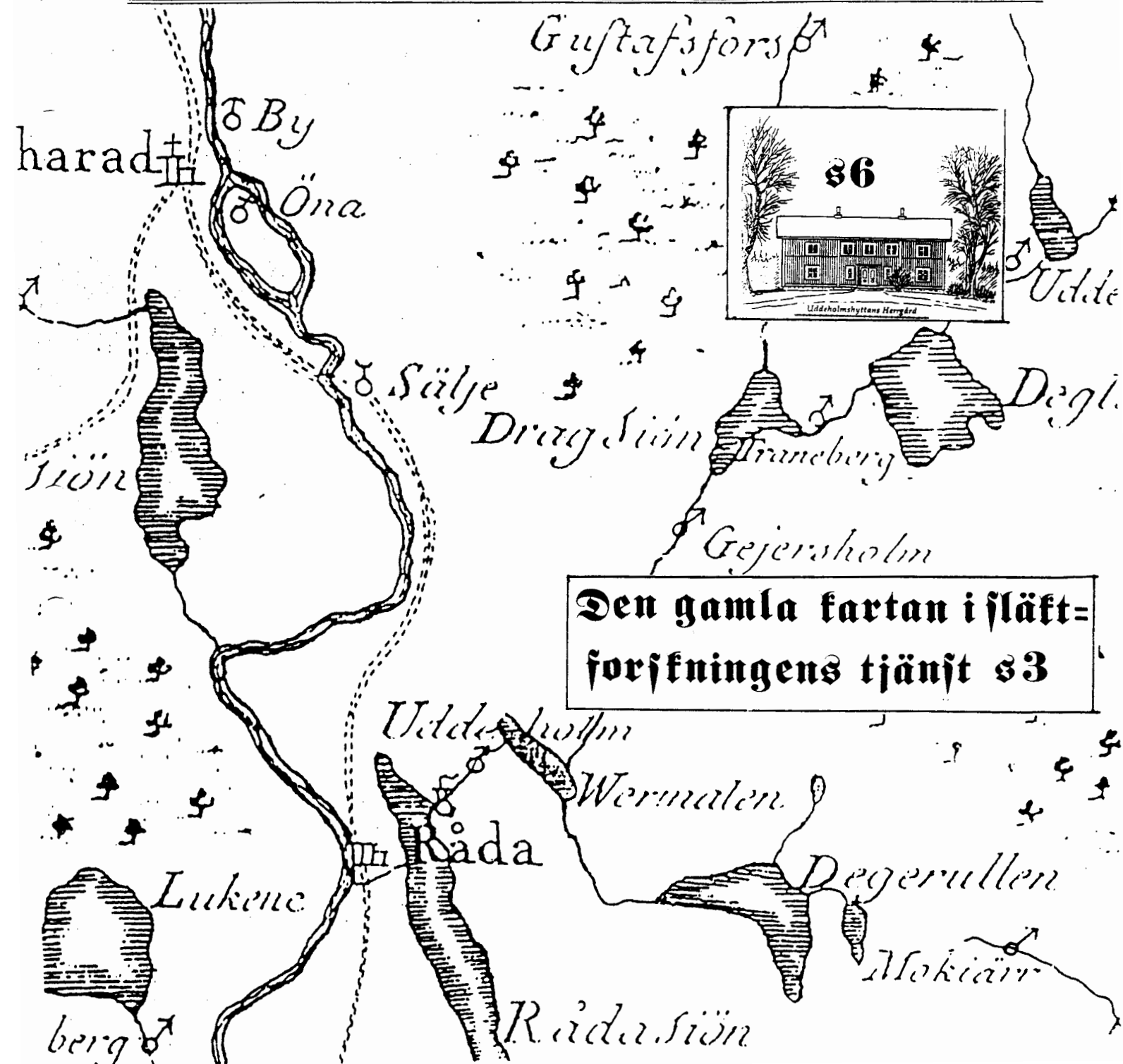

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§
§VÄRMLANDSKT DOMBOKSCENTRUM§
§I HÄLJEBOL? Sid 24-25! ***§
§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

MEDLEMSBLAD FÖR VÄRMLANDS SLÄKTFORSKARFÖRENING

Årgång 8

**STYRELSEN FÖR
VÄRMLANDS SLÄKTFORSKARFÖRENING**

ORDFÖRANDE

Lars-Gunnar Sander
Norra Berghaget
667 00 FORSHAGA
Tel 054-727 54

VICE ORDFÖRANDE

Ingrid Johansson
Värmskog Sättra
671 95 KLÄSSBOL
Tel 0555-308 82

LEDAMOT

Annette Stenbäck
Häggdalsvägen 5
683 03 N RÅDA
Tel 0563-604 54

KASSÖR

Stig Jonasson
Drevstagatan 49A
681 00 KRISTINEH:N
Tel 0550-171 09

LEDAMOT

Eivor Lantz
Lindersvägen 20
663 02 HAMMARÖ
Tel 054-257 27

LEDAMOT

Bo Cider
Skolgatan 12
660 60 MOLKOM
Tel 0553-103 78

LEDAMOT

Sonja Peterson
Ölmegatan 9A
652 30 KARLSTAD
Tel 054-11 94 11

SUPPLEANT

Janet Leffler
Trumberget 5
663 00 SKOGHALL
Tel 054-237 11

SUPPLEANT

Valla Johansson
Andrégatan 9C
662 00 ÅMÅL

SUPPLEANT

Gunhild Svensson
Box 8067
650 08 KARLSTAD
Tel 054-314 48

SUPPLEANT

Bertil Swansson
Brunskog
670 30 EDANE
Tel 0570-550 23

SEKRETERARE

Vakant

REDAKTÖR

Bernhard Granholm
Ljunggatan 39C
664 00 GRUMS
Tel 0555-111 53

ARKIVFÖRVALTARE

Bo Cider
Emigrantregistret
KARLSTAD
Tel 054-15 92 72

ARKIV

Emigrantregistret
Gamla Badhuset
Box 331
651 08 KARLSTAD
Besöksadress:
Strandgatan 4

POSTGIRO

46 96 60-5

VALBEREDNING

John André

KARLSTAD
Tel 054-83 12 40

Ulla Larsson

EDSVALLA
Tel 054-391 17

Allan Johansson
ÅMÅL

Å R S M Ö T E T

Föreningens sjunde årsmöte hölls i Gamla Badhuset söndagen den 24 mars 1991.

VAL AV

Till mötesordförande valdes Anders Höglund och till mötessekreterare Annette Stenbäck. Till föreningsordförande för 1991 omvaldes Lars-Gunnar Sander. Som ordinarie ledamöter i styrelsen omvaldes Bo Cider och Eivor Lantz. Som suppleanter nyvaldes Valla Johansson och omvaldes Gunhild Svensson.

Till revisorer nyvaldes Gunnar Jonsson och omvaldes Inger Prånge samt till revisorssuppleant omvaldes Bengt Tholin.

Till redaktör omvaldes Bernhard Granholm.

Till valberedning omvaldes John André och Ulla Larsson, samt nyvaldes Allan Johansson.

VERKSAMHETSBERÄTTELSEN

1990 års verksamhetsberättelse, räkenskaper och revisionsberättelser lades till handlingarna och styrelsen beviljades ansvarsfrihet.

MEDLEMSAVGIFT FÖR 1992

Styrelsen föreslog en höjning av medlemsavgiften till 90 kr för ordinarie medlem motiverat av ökade omkostnader (bl a portoavgifter). För familjemedlem föreslogs oförändrad årsavgift, 10 kr. Årsmötet beslutade enligt förslaget.

ÖVRIGA FRÅGOR

Johan Backlund, som vid mötet avgick som revisor, har innehaft detta uppdrag sedan föreningen startades. Johan var ej närvarande vid mötet och kommer att avtackas vid ett senare tillfälle.

Efter årsmötet höll f d överlantmätaren Alfred Örback ett föredrag över ämnet "Den gamla kartan i släktforskningens tjänst".

I N N E H Å L L

Materialet om **svedjefinnar** har sparats til nästa nummer. Detta nummer handlar om **kartor, Årjäng** och **Gustavaforskning**. Allt detta blev så omfattande att allt det vi har om **svedjefinnarna** inte skulle fått plats.

Årsmötet 2-4. Kartor 3-5 & 28. Årjäng 5,8-9. Gustavaforskning 6-7. Antavlor 12-18. Svenska språket 10-11. Arkivlagen 12. Folkbokföringen 16,19. Domböcker 24, 25. Boktips, Från blad & FORUM, Anor sökes 22-29.

DEN GAMLA KARTAN I SLÄKTFORSKNINGENS TJÄNST

UR FÖREDRAG AV ALFRED ÖRBACK HÅLLET VID ÅRSMÖTET

1991-03-24

Årsmötet samlade cirka 60 personer. Tack vare väl berett arbete av valberedningen, god ledning av ordföranden, snabb pennföreling av sekreteraren och ett perfekt samspel mellan de agerande klarades mötesförhandlingarna av på 20 minuter. Det blev därför god tid att få lyssna till Alfred Örbacks föredrag.

LANTMÄTERIET BILDAS

År 1628 insåg Gustav II Adolf nödvändigheten av att ha landet kartlagt. Han gav då Anders Bure i uppdrag att som generalmatematiker göra en systematisk kartläggning av hela riket. Några unga män utbildades till lantmätare och sändes ut i landet - en för vart län. Skälet till denna kartläggning var främst att kunna beskatta jordägarna. Men kungen ville också rent allmänt få en översiktlig bild av landet, een synopsis, der Uthinnan H: K: M:t alla Landskapers och Städers lägenheet sigh för ögonen ställa kunne.

Ganska snart författades instruktioner över hur kartorna skulle ritas, vilka färger åker och äng skulle ha etc. Västmanlands läns kartor blev först färdiga. Kartor över Värmland blev även klara och finns nu i 5 pergamentsband hos lantmäteriet i Gävle.

KONSTNÄRLIGA KARTOR

Kartorna ritades efter gemensamma normer men blev trots detta individuellt utformade. Ofta återspeglades lantmätarens tidigare yrkesutbildning i hans sätt att rita kartor. Så t ex har lantmätaren

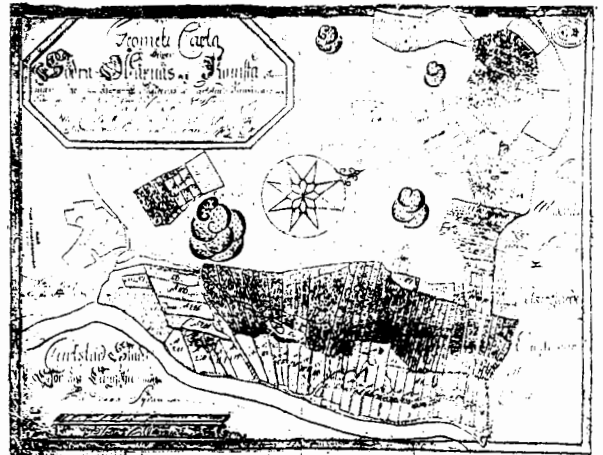
Detalj ur karta över Borgvik 1761 - 1764.

Olof Ågren på en karta över Borgvik på 1760-talet ritat in kyrkan som den såg ut då bortsett från att ett tillbyggt gravkapell saknas. Olof Ågren hade en arkitektutbildning. Lantmätarna måste som examensarbete rita en sockenkarta och denna blev ofta konstnärligt illustrerad. Det finns kartor med teckningar av klädedräkter och arbetsredskap.

SPECIELLA KARTOR

Det var inte enbart ägogränser och ägotillhörighet, som var föremål för kartritning. Så t ex ritades en speciell karta för Karl XII:s fälttåg 1717. År 1730 ritades Karta över wegarna i Sve-

rige. Andra kartor kunde visa segelleder.

STADSKARTOR

På 1690-talet utfärdades föreskrifter om att stadskartor skulle upprättas. Som exempel på detta visade Alfred Örback en bild av en karta över Lindesberg försedd med namn på husägarna - en värdefull upplysning för släktforskare. Ovanstående Geomet(risk) Carta öfwer Södra Wäxnäs och Romsta Hemmans Egor, som äfwenwähl Posideras af Carlstads Invånare och Borgerskap upprättades 1717 av lantmätaren Wilhelm de Besche. Originalen finns i Gävle, men kopia i färg finns på lantmäterikontoret i Karlstad. Till kartan hör en Carlstads Tompte Och Jordebok med ägare och tomtnummer angivna.

SKIFTEN

År 1757 utfärdades storskiftesförordningen. Denna följdes av enskiftesförordningen i början av 1800-talet och stadgan om laga skifte 1827. Dessa skiften gav arbetstillfällen för lantmätarna. Vid laga skiftet fanns ca 500 lantmätare i landet. Det finns gott om kartor från dessa skiften med bifogade skiftesprotokoll. Sådana protokoll kan innehålla detaljerade referat från skiftesförrättningarna. Namnen på jordägarna anges och stundom även släktskap.

BRÄNDER

Bränder har ibland förstört kartarkiv.

⇒ DEN GAMLA KARTAN

En brand som kartmaterialet klarade sig ifrån är slottsbranden 1697. Lantmäteridirektören hade erbjudits utrymme på slottsvinden men avböjt. Branden började på vinden. Men man kan spekulera i om en inflyttning av lantmäteriet skulle ha förhindrat brandens uppkomst.

En brand som ödelade kartarkivet var branden i Karlstad 1865. Eftersom kartor ritades i tre exemplar (ett för vardera lantmäteriet i Stockholm, länskontoret och sakägaren) fanns materialet kvar. Avritningar gjordes, men dessa kartor blev inte alltid så detaljerat och konstnärligt utförda som de ursprungliga.

SAMMANFATTNING

Under 1700-talet slutade lantmäteriet att ge ut nya geografiska kartor. Man var upptagen av lantmäteriärenden och dessa utfördes i första hand på befintliga kartor.

Under 1800-talet återupptogs kartläggningen. 1894 bildades Rikets allmänna kartverk (RAK). Parallellt hade under 1800-talet de militära myndigheterna börjat ge ut generalstabskartan.

1974 bildades nuvarande Lantmäteriverket (LMV) med såväl kartutgivning som lantmäteriärenden som uppgift.

AVSLUTNING

Alfred Örback illustrerade sitt föredrag med flera färgdiabilder från kartbeståndet i Gävle. Med sitt rika kunnande är han en betydande kunskapskälla. Fyrtio års tjänstgöring vid lantmäteriet har han bakom sig och efter ålderspensioneringen 1976 har han tjänstgjort fram till 1988 med historiskt lantmäteri som specialitet. Under 1988 medarbetade han i bokverket Sveriges Nationalatlas.

En litteraturlista med Alfred Örbacks verk finns under rubriken **Boktips**.

Årsmötet avslutades med kaffe och tillfälle till att ställa frågor till Alfred Örback.

BESÖK PÅ LANTMÄTERIET I KARLSTAD

1991-04-03

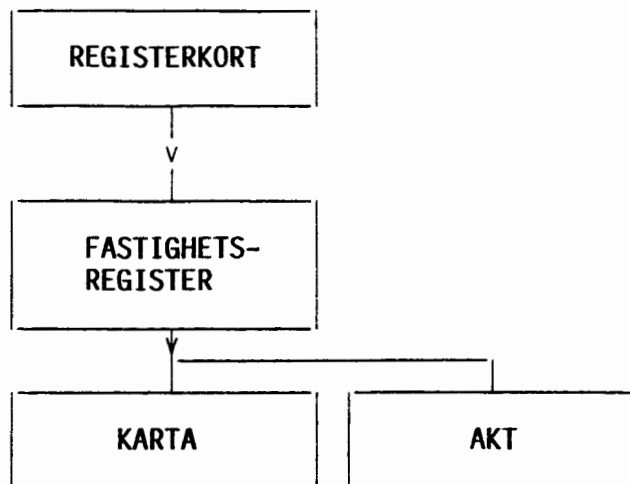
Som en uppföljning av Alfred Örbacks föredrag gjordes den 3 april ett besök på länslantmäterikontoret i Karlstad.

Överlantmätare Morgan Nyberg biträdd av Ingrid Eriksson förevisade kartarkivet samt berättade och visade hur man skall söka i materialet.

Det material från tiden före 1865 utgörs alltså av kartor som avritats under

1920-talet - innan kopiatorerna uppfanns.

SÖKVÄGAR I KARTARKIVET

Det finns ett kortregister där man kan söka på hemmansnamn. Dessa kort leder till jordregistret eller fastighetsregistret. Vet man hemmansbeteckningen så kan man gå direkt till detta fastighetsregister. Där finns angivet vilka kartor och akter som berör den sökta fastigheten. En akt består av de handlingar som bildats vid ett ärende, t ex ett skifte eller en fastighetsöverlåtelse. Akten kan bestå av ett eller flera protokoll. I akten finns i regel namnen på de personer som deltagit i förrättningen.

Fastighetsregister började föras under 1920-talet med anledning av 1908 års jordregisterförordning. De fördes bakåt i tiden till 1848. Även i fastighetsregistret finns namn på de ägare, som deltagit i försäljningar och skiften. Registret innehåller även uppgifter om areal på åker och äng.

De kartor som finns i arkivet är mikrofilmade och man får läsa dessa. Det finns möjlighet att ta kopior från mikrofilmen.

Fastigheterna finns även registrerade på fastighetsdata. Data kan tas fram via en terminal. Här finns historiska data från 1848, men namn enbart på nuvarande ägaren. Fastighetsbeteckningar och hänvisning till akter finns.

KARTFÖRSÄLJNING

Aktuella kartor över Värmland finns till salu. Dessutom säljs kopior av en karta *öfver Wärmeland eller Carlstads höfdingedöme* från 1783. En delförstoring av denna karta finns på första sidan i detta medlemsblad. Dessutom säljs kopior av kartan över Våxnäs (föregående sida).

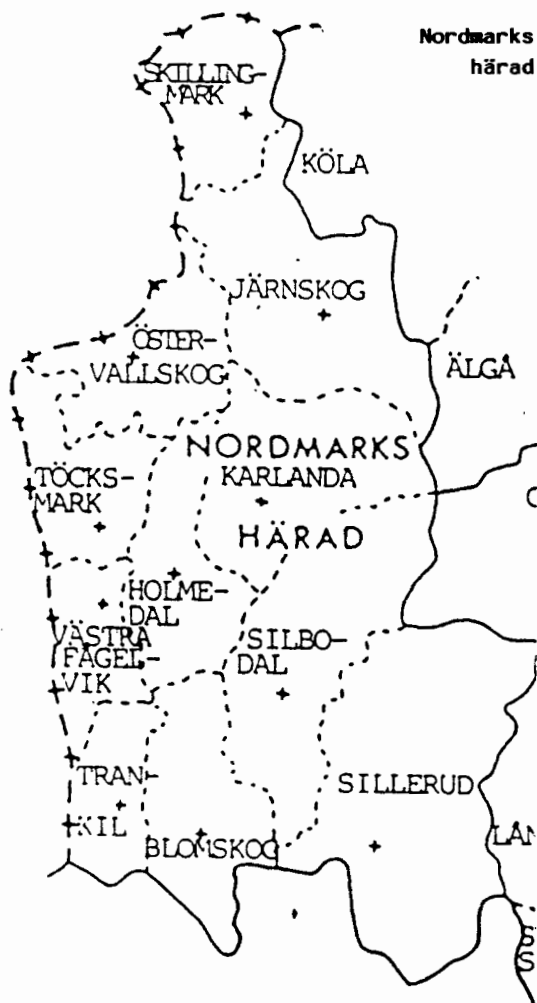
⇒

DATALISTOR UR FASTIGHETSDATA

SLÄKTFORSKAR-
DAGARNA I OS-
KARSHAMN: SE
sid 11,27&30!

VISAS	F=ARJANG MANSERUD 1:19 S=1-	AKTUALITETSdatum IR 1991-04-02
1		
3 FÖRS	KARLANDA	
4 TIDIGARE BETECKNING	S-KARLANDA MANSERUD 1:19	DATUM AKTBETECKNING
		1989-06-07 1784-89/1
5 URSPR	ARJANG MANSERUD 1:9	
8 AREAL	DMR SUMMA HA LAND HA VATTEN HA	
	TOT 2,1287 2,1287	
9 KOORD	DMR K X-KOORD Y-KOORD PT KARTA	
	1 R 66144	
	2 R 66150	
	ANTAL OMRÅDEN:	
12 ANDEL	STAM F=ARJANG MANSERUD 1:19	
I GA	ARJANG HALTEBY	
13 SKATTETAL 2:12 GRP	1. F=ARJANG MANSERUD 1:19	
15 ATGÅRD FASTIGHETSRTT	TIDIGARE BETECKNING	DATUM AKTBETECKNING
	F=S-KARLANDA MANSERUD 1:19	1989-06-07 1784-89/1
	SKATTETAL 2:12 GRP	
16 AVSKMA ARJANG MANSERUD	ATGÅRD FASTIGHETSRTTSLIGA	DATUM AKTBETECKNING
	HKL B	1860-12-15 17-KAA-171
17 RÄTTIGHETER TILLK GM	LEDF	1982-01-22 17-A-4227
LEDN LAST STARKSTRÖM	AVSKMA F=FRAN SAMF DEL AV 1:36	
TORVNAS 1:		
SYSTEMATIS		
19 TAXERV ART:J SAMTAX S	2. F=ARJANG MANSERUD 1:9	AVREG
I DEN SAMTAXER	TIDIGARE BETECKNING	DATUM AKTBETECKNING
ARJANG MANSERUD	F=S-KARLANDA MANSERUD 1:9	1989-06-07 1784-89/1
20 TAX AG 174402-3498 VEM	AVREG F=1:19-19	
ARJANG	SKATTETAL 3:19 GRP	
21 LAGFART	ATGÅRD FASTIGHETSRTTSLIGA	DATUM AKTBETECKNING
	LS H	1848-08-31 17-KAA-132
000000-0000 VEM		
FANG:KÖP 1927-		
24 INTECKNINGAR MM	3. F=ARJANG MANSERUD 1:1	AVREG
S:A SÖKTA INT	TIDIGARE BETECKNING	DATUM AKTBETECKNING
	F=S-KARLANDA MANSERUD 1:1	1989-06-07 1784-89/1

Exempel på datalistor för fastighet.

Anbytarträff i Årjäng

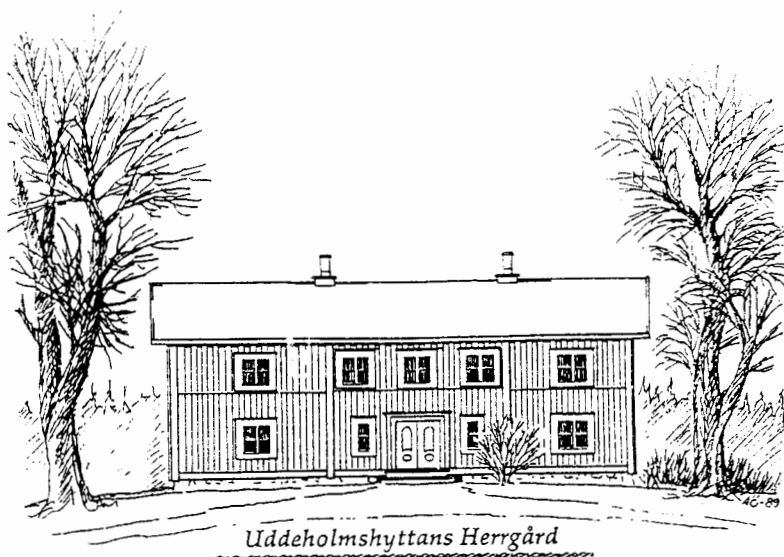
1991-04-13

Anbytarträffen den 13 april var förlagd till biblioteket i Årjäng. Ca 20 forskare varav en från Oslo och övriga från Årjäng, Åmål och Karlstad m fl platser hade samlats. Några släktutredningar hade sänts in till föreningen. Lars-Gunnar Sander hade gjort en sammanställning ordnad i bokstavsordning efter bynamn på de forskare som anmält forskning i Nordmarks härad. Listan publiceras på annan plats i medlemsbladet. Släktutredningarna kommer att finnas på VSFs arkiv i G:a Badhuset i Karlstad.

Från Årjäng deltog ordföranden i kulturnämnden Gösta Johannesson samt Stig Blom, Bengt Erlandsson, Roland Gustavsson, Erik Aronsson och Ivan Nilsson. Stig Blom hälsade gästerna välkomna (Gösta Johannesson var förhindrad delta från träffens början). Gösta berättade senare om sin forskning och om 1940. För 51 år sedan inföll aprildagarna på samma veckodagar som i år. På dagen 51 år sedan anlände 4000 norrmän och 400 hästar till Årjäng. (Se referat på annan plats). Lars-Gunnar berättade att 13/4 1808 anlände hans anfader enrollerad i Sörmlands regemente till Årjängstrakten för att ockupera Norge! Av detta blev som bekant intet.

Under rubriken **Boktips** finns lista på intressanta böcker i Värmlandsrummet i biblioteket.

SÄLLSKAPET GUSTAVAFORSKNING

Ett tioårsminne

En kulen höstdag, den 11 oktober 1979, körde en väghyvelförare på vägen genom skogarna nordöst om Gumhöjden i Gustav Adolfs socken. Han upptäckte då att Uddeholmshyttans herrgård – en av Värmlands bäst bevarade gårdar av bergsmanstyp – eldhärjats. Det brann fortfarande i spillror-na och brandkåren tillkallades, men inget gick att rädda. Det visade sig senare att branden var anlagd. På så vis gick oersättliga kulturhistoriska värden till spillo. Bygden hade mist en klenod.

Kajsa Hellström

Ovanstående teckning av Arne Östman prydde förstasidan av sällskapets tidning GUSTAVABYGDEN nr 16, Julen 1989.

En historik av Arne Östman:

Vi var några släktforskare som var för sig sökte sina "rötter" i Gustav Adolfs socken, eller som vi i dagligt tal kallar den, "Gustava". Det gemensamma var att våra spår ledde till Lilla Ullen och den så kallade "Lell-Ull-släkta". Vi fick efterhand kontakt med varandra under 70-talet. Våra efterforskningar ledde oss sedan vidare till torpet Kosamak och nybyggaren Per Persson.

Nestorn bland oss, Björn Olsson, tog initiativet och bjöd till en samling i Snickartorp vid Lilla Örsjön. Det var pingstdagen 1977. Vi var 12 personer som i ett kyligt vårväder hade vår första sammankomst. Den blev lyckad och vi bestämde oss för att träffas igen på sensommaren.

I augusti hade vi vår andra "Kosamakträff" i Uddeholmshyttans bergsmansgård. Den gången kom det fler. Bland andra fick vi besök av Albert Palmqvist från Rämmen.

Åren 1978 och 1979 samlades vi söndagen före midsommar i Uddeholmshyttan. Det var gott om

plats för alla i gårdens tio stora rum. Den gamla bergsmansgården var nyrenoverad och i gott skick samt förklarad som byggnadsminne.

Under eftersommaren och hösten 1979 inträffade flera inbrott i Uddeholmshyttan. Det var ungdomar som härjade i trakten. Ett obebott torp strax intill brann ner. Branden var anlagd. Andra pyromanbränder inträffade på flera ställen. Oron för äldre träbyggnader i trakten blev större efterhand. För säkerhets skull fraktades alla inventarier av värde från Uddeholmshyttan till en säkrare plats. Den åtgärden var välbetänkt. Natten till den 11 oktober brann också Uddeholmshyttan. Natten var ovanligt dimmig och ingen observerade elden förrän på morgonen dagen efter och då var det bara grunden kvar.

Den ynglingen som lämnade huset sist efter kvällens inbrott hade gjort upp eld i vedlåren i farstun innan han gick.

Vi fick söka oss annan lokal i fortsättningen. Sommaren 1980 träffades vi i Gustavsfors Hembygdsgård och sedan har vi hållit våra regelbundet återkommande sammankomster i Gustavsfors' Folkets Hus. Flyttningen samt det breddade intresset ledde till att vi numera kallar den årliga sammankomsten för "Gustavträffen".

I augusti 1981 bildade vi SÄLLSKAPET GUSTAVAFORSKNING. Vi hade konstaterat att det fanns ett stabilt intresse att bygga vidare på. Enligt stadgarna utgör föreningen en sammanslutning av personer som har intresse av Gustav Adolfs, med angränsande finnmarker, historia och ursprung. Föreningen skall stödja utforskning om invandringen till bygden av såväl finska som svenska nybyggare, dess seder och bruk samt kulturella verksamhet fram till våra dagar. Föreningen skall också medverka till utgivning av litteratur om bygden.

Sommaren 1983 började vi ge ut vår medlemstidning GUSTAVABYG-DEN. Den har sedan dess kommit ut med två nummer om året, ett

till midsommar och ett till jul. Från och med 1987 låter vi trycka den på ett offsettryckeri i Höje och numera sätts texten av Klartext i Uddeholm. Vår tidning har nått en viss popularitet i bygden. Som exempel kan vi nämna att Hagfors' bibliotek alltid har fått några exemplar. För ett par år sedan fick vi beställning från biblioteket på en komplett omgång av alla årgångarna. Vid kontakt med biblioteket visade det sig att de visserligen hade kvar de flesta tidningarna. Men de hade blivit utslitna och oläsbara. De var i själva verket bibliotekets mest lästa publikationer. Det bästa betyget man kan tänka sig.

Vi verkar naturligtvis inte enbart inom vår förening, utan vi deltar också i den lokala kulturverksamheten på olika sätt beroende på vars och ens intresse. Men många av våra drygt 300 medlemmar bor på andra platser i landet. En del av dem har tagit **Gustavaträffen** som anledning till besök i barndomsbygden eller till att träffa släkt och vänner.

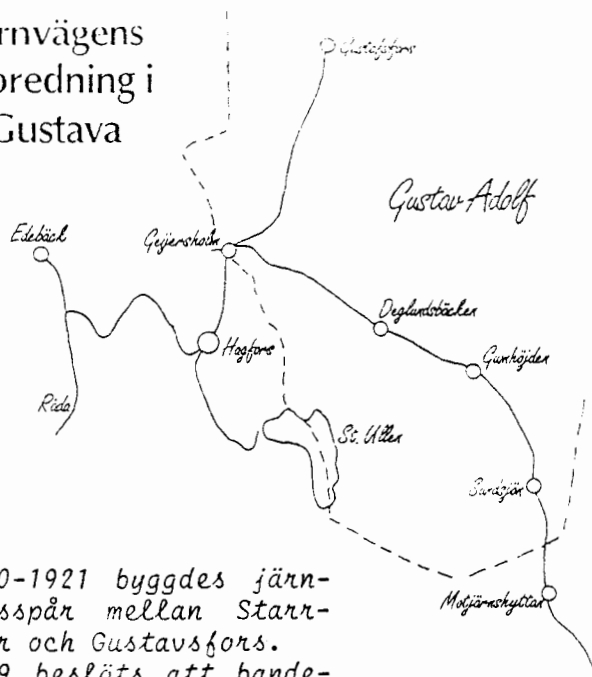
Medlemmarna i Värmlands Släktforskarförening är välkomna till årets träff i Gustavsfors' Folkets Hus söndagen den 16 juni. Efter vårt årsmöte fortsätter vi vid 11-tiden med någon form av underhållning. Samtidigt blir det goda tillfällen till anbyte, vilket kanske är största anledningen till besök för de flesta. Vi serverar också lunch till självkostnadspris.

Arne Östman

*De medlemmar i Värmlands Släktforskar-
*förening, som önskar besöka träffen i
*Gustavsfors ombedes anmäla detta till
*Lars-Gunnar Sander eller Bernhard
*Granholm senast den 1 juni. Se sid 27!

Om det varit 1949 hade vi kunnat åka tåg till Gustavsfors.

Järnvägens utbredning i Gustava

1920-1921 byggdes järnvägsspår mellan Starrkärr och Gustavsfors.

1949 beslöts att bandelen skulle rivas.

Och som känt - 1990 beslöts att sista delen, Hagfors-Deje skulle nedläggas.

Ur GUSTAVABYGDEN nr 18, Julen 1990.

LOKALA NOTISER

SLÄKTFORSKAR-KLUBBEN PROBANDEN Grums

Vad är nu detta? - Jo, det är ju den där släktforsarklubben i Grums. - Varför **Probanden**? - Jo, släktforskare vet ju att det är benämningen på den person man utgår ifrån när man börjar med genealogi. **Den förste** - alltså första klubben i Värmland.

Vi har funnits till i sju år nu, har haft många träffar, gjort många utflykter, både kortare och längre - och nu i sommar sätter vi upp vår tredje utställning i Hembygdsrummet vid Grums' bibliotek. Inte 'hur man gör' den här gången, utan så här långt har jag som forskare kommit. Medlemmarna visar sina stora och små rön.

Varför inte göra ett besök i Grums under sommaren? Juni-juli-augusti pågår

utställningen - öppen bibliotekets tider kl 15.00 - 19.00.

Välkommen.

Judy Gustavsson

Biblioteket i Grums köper in SVAR-korten för församlingarna i kommunen, 1898-1920. Ing-Britt Adamsson

KRISTINEHAMN

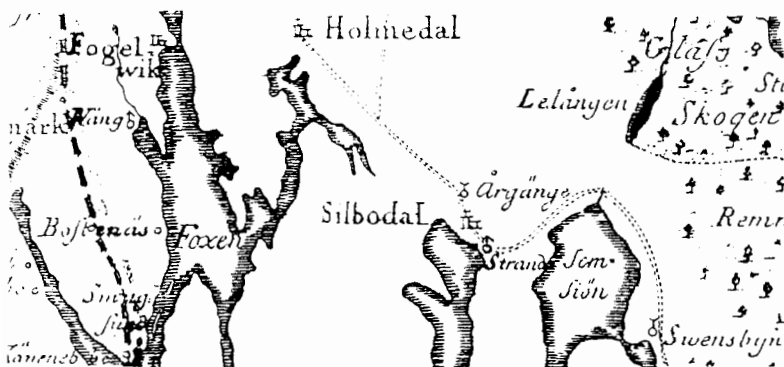
Stig Jonasson meddelar att ett par personer har kontaktat honom och anmält intresse för att bilda lokal släktforsarklubb.

Biblioteket medverkar med att lämna information om uppropet till ny klubb vid mikrofilmbeställning.

UNDER RUBRIKEN LOKALA NOTISER TAR VI IN SADANT SOM HÄNT/HÄNDER LOKALT OCH SOM RÖR HEMBYGD, SLÄKTFORSKNING, LOKALHISTORIA ETC.

* Å R J Ä N G *

HISTORISK PLATS - KULTURORT

Så här såg trakterna kring Årjäng ut 1783 och säkerligen även 1808 då Lars-Gunnars anfader slog läger i Silbodal. Dåliga vägar försvårade försörjning till truppen och vidare framryckning. Dessutom hade ju Gustaf IV Adolf de ryska truppernas intrång i Finland att ägna sig åt.

Mer dramatiskt var det kanske 1940. Den 11/4 anlände flera bussar med norrmän till Holmedal. I Norge ryckte tyskarna fram mot den svenska gränsen. Vid Fossum hade general Eriksen lyckats samla 5000 man. Den 12 anföll tyskarna, men slogs tillbaka. De hindrades att ta sig över Glomma genom att norrmännen öppnade dammluckor uppströms. Den 13 lyckades dock ockupationsmaktens trupper ta sig över älven och general Eriksen tvingades retirera. Den norska truppen inklusive 460 hästar kom till Årjäng. Där organiserades mottagande av polisman Bertil Ottersten (d 1988). Hästarna togs om hand vid travbanan. De norska trupperna och hästarna fördes vidare med tåg till andra orter.

Den 15 kom tyskarna till Örje. Där fanns som ende officiell person länsman Sverre Lissestegård. "Jeg er stedets politiman", presenterade han sig för den tyske befälhavaren.

Sverre Listegård hjälpte under kriget många över gränsen. För att få möjlighet att arbeta gick han med i nasjonal samling, en handling han med orätt kritiserades för. Han satt f ö i 18 månader på Grini.

PÅ VAKT I DALSHÖGEN

1943 blev Gösta Johansson inkallad och placerad i Dals Högen där han stod

på post på järnvägsbron öga mot öga mot de tyska vakterna.

SLÄKTFORSKNING

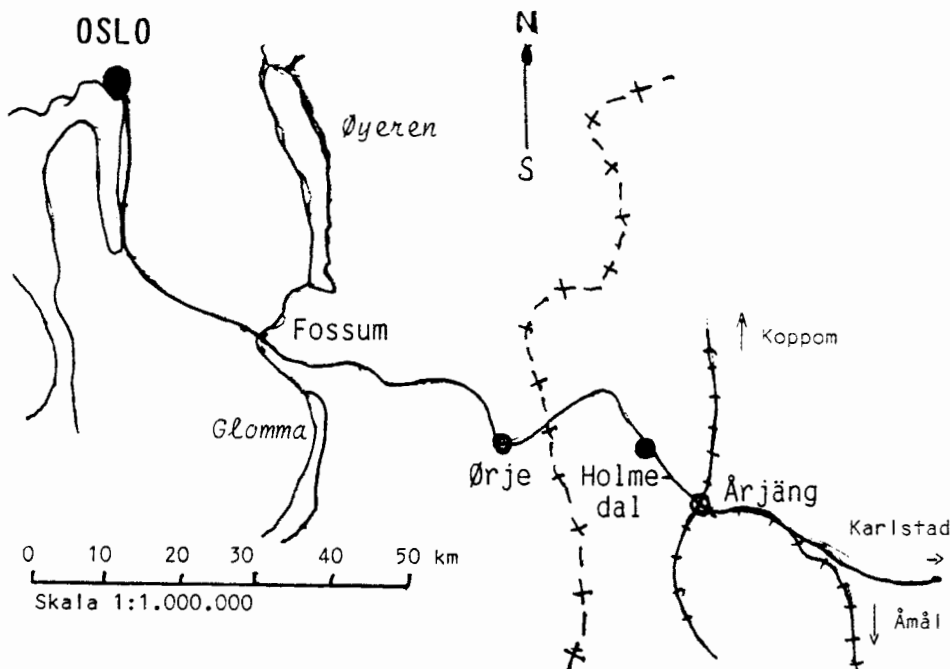
Samma år började Gösta att släktforska. En sak som väckt hans intresse var att en piga enligt vad som traderades i bygden skulle ha halshuggits - när var okänt. Han började söka i Statistiska berättelser på landsarkivet i Göteborg och fann så småningom uppgift om en avrättad missdådare 1767. Det var pigan Børit Nilsdotter från Västra Fågelvik, som anklagats och fällts för barnamord. Gösta sökte vidare i tingsrättsprotokoll. Han har skrivit om händelsen i en bok (se Boktips). Förlösningsläkare, som hört skildringen om målet hävdar att Børit dömdes oskyldig med hänvisning till hur barnet föddes.

SLÄKTFORSKARVÄNLIGT BIBLIOTEK

Biblioteket är försett med läsapparater för rullfilm och mikrokort. Det finns 1 vidiolog för utlåning. Domboksprotokollen omfattar ca 125 filmrullar. Ett flertal böcker om Årjängsbygden finns. Biblioteket har inlåningsrätt av arkivhandlingar. (I Karlstad finns motsvarande inlåningsrätt i Gamla Badhuset).

Källor: (till 1808 och 1940 års händelser)
LARS-GUNNAR SANDER, GÖSTA JOHANNESSEN.
Nordmarksbygden 5 april 1990, GÖSTA JOHANNESSEN.
Markers Historielags Årsbok 1985. □

SLÄKTFORSKARDAGARNA OSKARSHAMN 28 - 29 SEPTEMBER

FORSKNING I NORDMARKS HÄRAD

Socken									
By, gård	Sign	Tveten	GP	Karlanda	IP	Sillerud		Östra Hån	EL
Blomskog		Järnskog		Korsbyn	UK	Egenäs	EL	V Fågelvik	
Brevik	GA	Beted	GP	Kytterud	GP	Hjellen	EL	Båtsnäs	GP
Lycke	GP	Boda	GP	Lysås	IP	Hult	EL	Dusserud	GP
Långåna	SH	Korsbyn	GP	Månserud	IP	Listerud	GS	Risviken	GP
Sundsbyn	SH	Krona	EE	Mölnerud	GP	Sanda	EL	Sundsbyn	GP
Sundstaby	SH	Norra Lian	GP	Smulemark	IP	Stenarsbyn	GS	Tarm	GP
Ängebäck	SH	Näva	EE	Ståltorp	SH	Tjern	EL	Väng	GP
Holmedal		Näved	GP	Södra Lian	IP	Åsebyn	EL	Östra Viken	GP
Fjällbäck	GA	Rämjeng	GP	Vrångsbol	UK	Åskedalen	SH	Östervallskog	
Gullbrandsbyn		Saxeby	GP	Åmot	IP	Skillingmark		Bottner	GP
	GP	Skönnerud	GP	Årstad	IP	Gunnarsrud	EE	Bön	GP
Gårdtveten	GP	Strömsmark	GP	Östra Bön	GP	Holmsrud	EE	Djurskog	GP
Hajom	GP	Södra Lian	GP	Silbodol		Krona	EE	N Ivarsbyn	GP
Holmerud	SH	Söpple	GP	Djuf	UK	Viken	EE	Strömner	GP
Hällersruds		Tollesbyn	GP	Grimsbyn	GS	Trankil		S Ivarsbyn	GP
soldattorp	SH	Ulfshuvdane	GP	Huken	EL	Sandviken	GA	Holmedal	
Kroken	GP	Vadjuungseng	EE	Låbbyn	EL	Töcksmark		Stallarbyn	GP
Leverbyn	GP	Karlanda		Prästgården	EE	Backa	SH		
Myrvarv	GP	Björn	GP	Sillegårdsed	EL	Stenbyn	SH	Betydelse av	
Pikstad	GP	Björkebol	GP		GS	Stenvagn	SH	signaturerna an-	
Selen	GA	Gryttom	IP	Stenslanda	EL	Stommen	GP	ges i tabell ne-	
Sällom	GP	Herredalen	UK	Strand	GS	Öbyn	EL	dan.	
Såviken	GP	Hämmäs	IP	Våxlanda	EL	Östegården	GA		
	SH	Hög	IP	Årjäng	GS	Östra Bön	GP		
EE = Edel Mary Eriksen		Pl1744		680 65	HÖLJES	*		*Har sänt in	
EL = Eivor Lantz		Lindervägen 20		663 02	HAMMARÖ			släktutredning.	
GA = Gun Albinsson		Eriksborgsgatan 14		654 64	KARLSTAD				
GP = Gunnar Persson		Tibastvägen 1		703 75	ÖREBRO				
GS = Gunhild Svensson		Box 8067		650 08	KARLSTAD				
IP = Inger Prånge		Olsätersgatan 60		654 68	KARLSTAD				
SH = Sten Höyendal						*			
UK = Ulla Karlsson		Babordsgatan 5		652 27	KARLSTAD				

SVAR - NYTT

1991-03-18

Födda, Vigda, Döda 1898 -1920 (utdrag ur folkbokföringen finns nu på mikrokort för län 03, 04, 09, 16-25.

Folkräkningen 1920 klar för hela landet.

UR ANGELÄGET NR 1/91

FRÅN SVARS RÅDGIVANDE NÄMND

Nämnden sammanträdde den 29 oktober 1990 i Stockholm.

I Junsele fortsätter man att kopiera brandförsäkringshandlingar. Där bör även kopiering av rullfilm till jackets kunna ske, bl a en del finländskt kyrkoboks-material.

I Sandslån fortsätter arbetet med register för enskilda arkiv (REA).

En särskild punkt på nämndens dagordning ägnades den debatt, som förts på sistone i Släkthistoriskt Forum om fjärrlånevagifter för mikrokort, och där SVAR delvis utpekats. Nämnden enades om att något ytterligare inlägg från SVAR:s

sida just nu inte bedömdes vara meningsfullt. Däremot borde man beakta saken i kommande informationsbroschyrer och där beröra SVAR:s uppgifter och ansvar utförligare.

En arbetsgrupp ur statens kulturråd och riksarkivet redovisade ett förslag om åtgärder med anledning av de betungande avgifterna vid vissa bibliotek för fjärrlån av mikrokort. Man borde försöka få med sig kommunförbundet och därefter gå till kommunerna med en rekommendation om en viss "rimlig" avgift (lägre än de högsta som nu tas ut av vissa kommuner), varvid det i Sala tillämpade systemet med "årskort" för storlånare borde övervägas. Ett sådant förfarande skulle enligt nämnden ge föreningar på orter med höga avgifter underlag för lokala framstötter. Det är beklagligt att åtgärden måhända betyder att avgifter införs där nu inga finns. Den nackdelen får dock tas, eftersom gruppens förslag ansågs vara det enda som i nuvarande läge kunde förutsättas ge något resultat.

S V E N S K A S P R Å K E T

Vi fortsätter och avslutar här artikeln ur Forskning och Framsteg nr 3/86 Vad är svenska egentligen?... av MARGARETA WESTMAN och PER IVAR VAAGLAND.

MARGARETA WESTMAN var tidigare docent i nordiska språk vid Stockholms universitet och har forskat framför allt i nutida svenska. Nu är hon föreståndare för Svenska språknämndens sekreteriat.

PER IVAR VAAGLAND är cand philol och lektor i norska språket och litteraturen vid Stockholms universitet. Han har forskat i den norska språkstriden och undersöker nu det svenska inflytandet på den.

(Uppgifterna ur FoF 3/86).

"OCH" PÅ ELVA SÄTT

Biskop *Jesper Svedberg* påpekade 1716 behovet av att man standardiserar ett språk där ordet "och" stavas på elva olika sätt. Bibelspråket bör vara norm menade han: i Bibeln finns den renaste svenskan - och där stavades ordet "och" då som nu på det sätt vi fortfarande gör.

Mot mitten av 1700-talet blev centraliseringen mindre stark, och andra landsdelar än den mellansvenska kunde börja göra sig gällande. Då kom också opposition mot denna språkmakt. Den märktes i språkstriden särskilt tydligt i inlägg från lektor *Sven Hof* i Skara. Han framhöll också behovet av en ordbok och en grammatik som skulle motverka "en ohyggelig ostadighet och skiljaktighet". Han motsatte sig kraftigt stockholmskans dominans, och till stockholmska räknade han då uppländska, sömländska och västmanländska. Han fann det orimligt att folk i hela landet skulle rätta sig efter "olärt folks och gemene mans bruk i Uppland". Rättesnöre borde i stället vara talspråket hos "förståndigt och hederligt" folk i de flesta landskap - den gemensamma dialekten. Hans uttalande tyder på att det fanns ett någorlunda etablerat talat riksspråk då.

TALSPRÅKET BRER UT SIG

Det tog lång tid innan det svenska riksspråket kunde fylla alla funktioner, litterära och sakliga. Det språk vi har i dag är resultatet av en lång process. Det kanske mest påfallande i utvecklingen på 1900-talet är det talade riksspråkets växande utbredning. För hundra år sedan talade de flesta svenskar dialekt, bara ett fåtal talade någon form av rikssvenska. I dag är situationen den omvända.

De gamla bygdemålen är på tillbakagång; ändå kan man räkna med att flera hundra tusen svenskar fortfarande talar ganska mycket utpräglad dialekt i vardagslag. De så kallade genuina dialekterna bars av och hjälpte till att bära upp den gamla bondekulturen. Men dels har lantbruket moderniserats, dels arbetar inte mer än cirka sex procent av befolkningen inom detta, så banden är inte så starka längre. Å andra sidan får vi räkna med att det växer fram nya grupp-språk, t ex bland idrottsfolk och reklamfolk, och stadsdialekter.

UTJÄMNAR MEN VARIERAR

Det är svårt att avgöra hur mycket massmedierna har betytt för språkutvecklingen. Radio och TV påverkar mest eftersom så gott som alla svenskar genom dem kommer i ständig kontakt med talat riksspråk. Etermedierna är en viktig språklärare. Men även om man känner till ett språk är det inte utan vidare givet att man själv använder det aktivt. Blir resultatet att man verkar avvika, gör man det helst inte. För övrigt är språket i massmedierna inte längre så enhetligt.

Paradoxalt nog - eller kanske inte - har riksspråkets ökade användning lett till större variation inom riksspråket, t ex i massmedierna. Där finns numera både en stilistisk variation från vardagligt språk i t ex skivpratprogram till mera officiellt i TT-nyheter och en regional variation till och med i riksradien. På sätt och vis har folk fått närmare till den språkliga mångfalden just genom massmedierna. Och här möter vi också det starka inflytandet från engelskan.

MEDEL FÖR MODERNISERING

Under seklernas lopp har svenskan haft olika kulturspråk som långivare och modell. I dag tycks engelskan vara ensam i den rollen. Engelskan har fått en ställning som ett slags medel för modernisering, och som sådant gör den sig kraftigt gällande.

Det märkliga med engelskan är att den går in i flera helt olika samhällssfärer. Det finns mycket engelska i folklig ungdomskultur, i populärmusik, i serietidningar, i sporten - och allt det hakar reklamen på. Men engelskan är också stark inom högt specialiserade expertområden, som informationsteknologi, samhällsvetenskaper, ekonomi, ADB, naturvetenskaper och till och med inom medicin,

där engelskan håller på att konkurrera ut latinet.

Vilka mekanismer, det är som egentligen ligger bakom "språkamerikaniseringen" är svårt att säga, men undersökningar har visat att svenskarnas attityder skiftar en del.

Man möter ibland åsikten - framförd i en sorts teknokratisk utvecklingsyra - att man här i Sverige lika gärna kan slopa svenskan och gå helt över till engelskan. Men den som säger så bortser från att språket inte bara är ett medel för kommunikation och frihet utan också ett medel för identitet och trygghet. I samma mån som språkgemenskapen omfattar fler människor, ökar visserligen friheten men avtar känslan av tillhörighet. Att överbetona frihetsaspekten kan leda till främlingskap och rotlöshet; att överbetona identitetsaspekten kan leda till låsning.

Människor behöver tillhöra flera men olika vida språkgemenskaper: en snäv familjär där man verkligen hör hemma, en större nationell som ger utrymme för vetenskap, kultur och samhällsdiskussion och en internationell som ger samband med resten av världen. Vi behöver ett eget skriftspråk, där vi har råd att tillåta variation, där nya genrer kan ta form och som ger spelrum åt oss som fullvärdiga samhällsmedlemmar. För i djupare mening kan vi nordbor inte engelska.

KRISTIN DAHL kommenterar det engelska inflytandet i språket. Vi återger delar av kommentarerna:

Svenskan har en riklig och skiftande flora av engelska lån. När det gäller uttal av sådana ord visar en undersökning av professor Magnus Ljung att vi vill behålla det engelska uttalet då samma eller liknande ljud finns i svenskan men att vi annars försvenskar. Tonåringar gillar engelsk stavning och engelskt uttal, troligen därför att de enligt studien är positiva till alla former av engelskt inflytande. Det enda de ogillar är användningen av den engelska pluralen -s, t ex supporters. Universitetsutbildade, tjänstemän och medelålders ogillar i princip all användning av engelska lån, men ser positivt på engelsk behandling av de lån som förekommer.

Då det gäller framtiden antar professor Magnus Ljung att engelskans inflytande kommer att fortsätta och till och med öka, eftersom det är de unga som har

flest kontakter med språket och välkomnar inflytandet. Men svenska är knappt ett "hotat" språk, menar Magnus Ljung. Det mest påtagliga engelska inflytandet är de direkta lånen, och de flesta av dessa är fackuttryck eller termer som är hårt knutna till vissa genrer eller stilarter. Det visar sig också att svenskan värjer sig mot en alltför omfattande sammansmältning av lånen.

KOMMENTARER TILL

"S V E N S K A S P R Å K E T"

Beträffande det engelska inflytandet i språket behövs väl knappast några kommentarer. Jag vill dock tillägga att de värsta avarterna anser jag vara när man sätter samman ord ohämmat av engelska och svenska delar i ord som kräver såväl engelskt som svenskt uttal i en skön blandning. De som börjat använda datorn i släktforskningen har säkert stött på sådant. Jag har ett exempel från mitt arbete: *userlista* (=användarlista, d v s en förteckning över de som har tillgång till ett visst datorsystem).

Förändringen kring oss går snabbt. Artikeln i Forskning och Framsteg var införd 1986. Det finns de som spår att tyska språket snart åter kommer att påverka vårt språk.

I förra numret nämndes om övergång från *e* till *ä*. Detta bokstavsskifte i ord pågår in i våra dagar, men även det motsatta *d v s* byte från *ä* till *e*. Jag har t ex i ett domboksprotokoll från Södra Åsbo 1773 funnit stavningen *ärhållit* och *utwärkad* (stämning). På en karta från början av 1900-talet har jag sett stavningen *Trälleborg*. För en tid sedan fick jag ett brev från Anders Höglund vari han skrivit ordet *hellre*. Jag reagerade, men tänkte att Anders bör ju veta hur man stavar. Jag ville dock hellre ha *hällre*. I Svenska Akademiens ordlista från 1973 finns båda stavningarna angivna som alternativ. I senaste upplagan av samma ordlista finns dock endast *hellre*. Stavning tycks vandra fram och tillbaka och jag undrar över vilka regler, som styr detta pendlande.

Härmed avslutas denna serie om språket. Jag hoppas dock att andra vill göra kommentarer. Språket är visserligen inte huvudsak i släktforskning men ett viktigt medel i kommunikationen mellan våra anpersoner och oss./BGm

***RIKSSTÄMMA I OSKARSHAMN 28/9 kl 13.00 ***

Deltagande anmäls senast 1/6 till Forum

ARKIVLAG 1/7

Den 1/7 i år träder Arkivlagen i kraft. För den som läst medlemsbladet grundligt torde detta inte vara någon nyhet. Parallellt med arkivlagen träder ytterligare en lag i kraft samt ändras några paragrafer i fem nu gällande lagar.

Lag om skydd för beteckningen svenskt arkiv. Denna lag ersätter 16 och 17 §§ i kungörelsen om användning av skrivmateriel i statlig verksamhet.

I lagen om allmän försäkring, patientjournallagen, utredningslagen, kommunallagen och församlingslagen ändras eller utgår delar av paragrafer. Allt påverkas av innehållet i arkivlagen, som ju täcker in även kyrko- och kommunarkiv. Arkivlagen är en s k ramlag. Den kommer att kompletteras med Arkivförordningen, samt föreskrifter som skall utfärdas av riksarkivet och krigsarkivet. Arkivförordningen skall ersätta allmänna arkivstadgan.

Här är några datum ur tidtabellen för arkivlagen:

85-05-09 Regeringen bemyndigar Bengt Göransson att tillkalla särskild utredare för arkivfrågor.

88-02 Utredningen Öppenhet och minne, SOU 1988:11 överlämnas till Bengt Göransson.

90-02-08 Regeringens proposition om Arkivmm, 1989/90:72 föreläggs riksdagen.

90-06-07 Arkivlagen, SFS 1990:782 utfärdas.

91-07-01 Arkivlagen träder i kraft.

Lagen om Svenskt arkiv har författningsnummer 783 och ändringarna nummer 784-789./Bgm

SVENSKT ARKIV

Svenskt arkiv är en märkning som får och skall åsättas skrivmateriel, som är godkänd för arkivändamål. Skrivmaterielkungörelsen KK(1964:504) reglerar provning och användning av skrivmateriel. Reglerna omfattar papper, pennor och kopieringsmaskiner. Varje år utkommer som SFS 19XX:1 en förteckning över godkänd skrivmateriel. Papper märks med vattenstämpel. Godkända kulspeppennor har märkning antingen på pennan eller patronen. Falsk märkning beivras. Ny lag träder i kraft den 1 juli (se ovanstående notis).

Är t ex blyertsskrift arkivbeständig? - Både ja och nej. Grafit är beständigt men blyertsskrift räknas ändå inte som arkivbeständig eftersom den är raderbar./Bgm

VI ÖNSKAR MER MATERIAL OM SVEDJEFINNAR

-Av Kjell Åberg-

(Ur Forskarprofilen, NFV 1990:4) Jag har publicerat min antavla i Svenska Antavlor 9:130, 1989; rättelser och tillägg kom i 10, 1989.

Det första stora problem som jag mötte var att ta reda på vem som var far till den förste med namnet "Åberg". Resultatet skrev jag om i Släkt och Hävd 1973:2 "Skräddaren Jan Åberg från Saxån", med fortsättning i 1977:1-2 "Vem var farfar till skräddaren Jan Åberg i Saxån".

- - -

Min släkt har i första hand bott i Värmland, Dalarna, Västmanland och Närke.

Kjell Åberg

Antavla nr 9

Insänd av: Kjell Åberg

Stomgatan 27

464 00 MELLERUD

3 ANTAVLOR I DETTA NUMMER

I detta nummer tar vi in 3 antavor. Vi har fått in antavlor så att det räcker för resten av året. De "står i kö" allt efter som de kommer in. Om någon tycker att det dröjer med att se sin antavla i bladet, så vill jag ge denna förklaring.

Vi är tacksamma till de som sänt in sina tavlor och hoppas ni har tålamod. Samtidigt vill vi uppmana fler att sända in antavlor även om de inte skulle vara helt kompletta - ingen är för ringa och ingen ana har för "låg status" för att förekomma i medlemsbladet.

Vi vill gärna ha lite framförhållning. Som sagt, det är glädjande att uppropet gav sådant gensvar och hoppas att det inte blott var en tillfällig "nyhetens-behag-reaktion".

De första tavlor som kommer in nu publiceras under 1992./Bgm

??? FRAGA ???

M. U. Jung död d. 25 Dec. 1807. står det graverat på baksidan av en sockerströsked av silver, på framsidan finns initialerna C. G. F. Kan någon ge mig uppgifter om dessa personer. - Skeden är tillverkad i Karlstad av Svanberg, mästare 1807 - 1818./Thomas Starck, Åbyvägen 11, 691 33 KARLSKOGA.

SERIESIGNUM - VOLYMNUMMER

I föregående nummer redogjorde vi för hur volymer i arkiv signeras. Tyvärr blev det inte helt korrekt. Så här är det:

Volymsignum
|A1:78|

Seriesignum : Volyminummer

Hela signeringen benämns alltså **volymsignum**. Fr o m 1979 används arabiska siffror i **seriesignum** (A1, A2, A3 etc) i st f tidigare romerska (AI, AII, AIII).
BGm

Källor: NILS NILSSON Arkivkunskap.
STAFFAN SMEDBERG Att ordna och förteckna arkiv. ☐

ATT TA STEGET VIDARE

Den som från forskning i kyrkoböcker tagit steget vidare till andra källor har måhända upplevt några ögonblick av förvirring innan man funnit sig tillrätta. Man har vant sig vid kyrkoarkivens ämnesinriktade uppbyggnad. Var sak finns på sin plats. Kyrkoarkiven är ju främst avsedda för registrering av människor.

För alla arkiv - även kyrkoarkiv - gäller att de förvaras enligt ursprungsprincipen, *proveniensprincipen*. Detta innebär bl a att handlingarna återfinns i den förvaltning där de hanterades som dokument. Så kan t ex mantalsregister finnas hos olika *arkivbildare* (= myndighet, organisation etc som bevarar handlingar och bildar arkiv) under olika tidsperioder beroende på var mantalsuppgifterna hamnade då de var "levande". När samma typ av handlingar finns hos flera arkivbildare brukar det dock finnas s k korshänvisningar i arkivförteckningarna.

För arkiv utom kyrkoarkiv gäller att de i regel är ordnade efter *allmänna arkivschemat*. Detta schema återspeglar myndighetens verksamhet i första hand. Man registrerade människorna i den mån detta krävdes för verksamhetens upprätthållande. Som grundregel gäller att personförteckningar ofta ligger under D, liggare och register. Men det finns undantag. A-D i arkivschemat innehåller handlingar som upprättats av arkivbildaren. Så finns t ex fångförteckningar hos justitiekanslersämbetet (JKÄ) under E, inkomna handlingar, eftersom dessa förteckningar upprättats hos fängelser, fästningar och spinnhus och därefter sänts till JKÄ.

Går man bet på att veta var man skall söka så skall man inte tveka att fråga arkivpersonalen - *arkivarien* vet var *arkivalien* finns. /BGm ☐

-Av Siv Engström-

Jag har valt att göra antavlan med min mor som pro-

band av flera skäl. Dels är min far från Småland vilket kanske gör den delen lite ointressant för läsarna. Dessutom är den insända antavlan ett resultat av eget arbete; det jag har på min fars sida är till största delen andras arbete.

Tyvärr har forskandet legat på is ett tag mest p g a småbarn, så än har jag inte hittat det jag egentligen började söka efter, nämligen min finska och min vallonska anfader. Sedan barnsben har jag hört berättas om att min morfar sagt att hans farfars far kom från Finland och att hans (min morfars) morfar var av vallonsläkt. Min dröm när jag sveptes med av det nyvaknade släktforskarintresset var att hitta dessa invandrare och ev göra stamträd utifrån dem. Nu har det visat sig att den muntliga traditionen inte är helt korrekt. Än har jag dock inte givit upp hoppet om att finna dessa invandrare.

Så när som på en soldat är det idel torpare och bönder som presenteras här - flera av dem enligt husförhörboken utfattiga - de allra flesta från Gräsmark. I en husförhörslängd stod framför namnet *B.n.man* istället för bara B som tidigare. Vore roligt om någon vet vad som menas med detta.

Varför skickar jag då in denna antavla med fattiga bönder från Gräsmark? Jo kanske det sitter någon som liksom jag läser medlemsbladets **anor sökes** och **antavlor** i hopp om att finna någon gemensam tråd. Tänk om denne någon just i denna antavla "får napp"! Det vore otroligt roligt om det damp ner några rader i brevlådan i så fall.

Siv Engström

Antavla nr 10

Insänd av: Siv Engström
Trapetsgatan 17
662 00 ÅMÅL
Tfn 0532 - 101 80

⇒

RÄTTELSE

I reportaget från kursen i Molkom i förra numret förekommer ytterligare fel:

Rätt: Dragon = beriden infanterist.
Corporalen Blom kom till Strängnäs
efter flykten från ryskt fångläger.

Ur GF-Aktuellt nr 96, februari 1991:

**FOLKBOKFÖRINGEN
EFTER 1 JULI 1991**

Måndagen den 1 juli 1991, kommer de lokala skattekontoren att ta över folkregistreringen i Sverige. Kunniga folkbokförare sitter då vid datorerna och handlägger allmänhetens och myndigheternas personärenden - födelse och död, vigsel och skilsmässa, flyttning och personbevis.

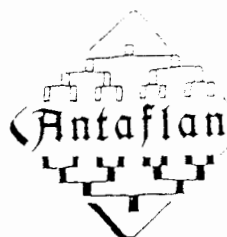
Det var i oktober 1987 som riksdagen bestämde att folkbokföringen skulle flyttas från Svenska Kyrkans pastors-expeditioner (ca 1400) till de omkring 120 lokala skattemyndigheterna i riket. Med stor vanda och efter decenniernas utredningar bröt riksdagen med en månghundraårig tradition. Alltsedan 1600-talet har Svenska Kyrkan bokfört de viktigaste händelserna i den enskildes liv, i familj och bygd.

Men majoriteten av svenska folket anser väl att det viktigaste nu är inkomster och utgifter, skatter och bidrag. Därför känns det kanske naturligt att skattemyndigheterna får hand om människan från vaggan till graven. Man skall inte behöva gå omvägen över Svenska Kyrkan.

Efter den 1 juli kommer pastorsexpeditionerna att bli kyrkans centrala och handha register över alla dop, konfirmationer, vigslar och begravningar i församlingarna. Expeditionerna utrustas med datorer som också kopplas till större centraldatorer.

Församlingsborna får alltså i fortsättningen bereda sig på att ordna alla sina folkbokföringsärenden vid det lokala skattekontoret. Men kontakten med församlingen, t ex när det gäller kyrkliga förrättningar, får man på pastorsexpeditionen.

(Utdrag ur artikel av kyrkobokföringsinspektör Bengt Aberg i Örgryte församlingsblad)

-Av Barbro Siljeholm-

Här kommer den första utomvärmländska antavlan. Barbro Siljeholm är medlem i **Jämtlands läns släktforskarförening** och vi hälsar henne välkommen i vårt medlemsblad./BGm

Som synes har både min mormor och morfar sina rötter i Frisk-Frisendahl-släkten från Sunne i Värmland, så även min svärmor. Å andra sidan härstammar nog nästan varenda Ragunda-bo från den släkten. En stor del av Frisendahlarna försvann till USA och blev bosatta i Minnesota och Seattle.

Genom att publicera min antavla hoppas jag på att hitta släktingar på min fars sida dvs ättlingar till Per Erikssons(8) syskon, som blev kvar i Lekvattnet.

Barbro Siljeholm

Antavla nr 11

Insänd av: Barbro Siljeholm

Gevåg 3178

840 70 HAMMARSTRAND

LAG OM FOLKBOKFÖRINGSREGISTER

Lag om folkbokföringsregister utfärdades den 20 december förra året och träder i kraft den 1 juli.

Vad som får finnas i de lokala registren är det som organisationskommittén för folkbokföring (OFF) föreslagit med tillägg av att uppgift om sjömansregistrering skall ingå (se NFV nr 1990:3, s 12). Det centrala registret får innehålla enbart personnummer, namn och avregistrering (dödsfall, utflyttning till utlandet och obefintlighet).

INNEHÅLL

6 § Ett lokalt folkbokföringsregister får innehålla uppgifter om personer som är eller har varit folkbokförda inom det verksamhetsområde för vilket registret förs

Detta låter betryggande. Annars så är ju datalagen i konflikt med bevarandebestämmelsen. Datalagen säger i 12 § att personuppgift skall utgå då uppgiften inte längre behövs. Detta gäller om inte uppgiften även därefter skall bevaras på grund av bestämmelse i lag eller annan författning. En sådan lag är otvivelaktigt lagen om folkbokföringsregister.

II Antavla för: BARBRO KRISTINA ERIKSSON (SILJEHOLM) f 1945 Ragunda(Z)					
Gen: I	II	III	IV	V	
Nr : 2-3(1)	4-7	8-15	16-31	32-63	
2 ERIKSSON SVEN f 1920-10-02 Edsele(Y)	PERSSON ERIK AXEL f 1882-03-23 Borgvattnet(Z) d 1934-10-28	ERIKSSON PER f 1859-10-16 Lekvattnet(S) d 1941-04 g 1879-11-20 LARSSON BRITA f 1859-09-15 Borgvattnet(Z) d 1941-01-20	ERIKSSON ERIK Lekvattnet(S) OLSDTR KARIN Lekvattnet(S) DANIELSSON LARS Borgvattnet(Z) JONSDTR QUICK STINA MÄRTA Borgvattnet(Z)	JONSSON BASAINE ERIK ERSDTR HELJAINEN ANNA PERSSON OLOF JONSDTR ORAINEN GERTRUD OLSSON DANIEL Hammerdal(Z) GEMBERSSON BRITA SOPHIA Hammerdal(Z) MATAMIELSSON QUICK JON Ragunda(Z) PERSDTR MÄRTA NILSSON HENRIK Edsele(Y) JONSDTR BRITA	1781- 1781- 1782-1856 1785-1870 1784- 1785- 1777-1854 1784- 1787-1863 1792-
g 1945-03-24	NILSSON KRISTINA f 1887-02-13 Edsele(Y) d 1926-04	NILSSON NILS PETTER f 1860-07-10 Edsele(Y) d 1936 g 1883-04-22 JONSDTR INGRID KRISTINA f 1859-01-30 Edsele(Y) d 1944-01	HENRIKSSON NILS Edsele(Y) OLOFSDTR BRITA STINA Edsele(Y)		
1 Ansökare: ERIKSSON BARBRO KRISTINA f 1945-07-29 Ragunda(Z)			MÄNSSON JONAS Edsele(Y) SVENSDTR STINA Edsele(Y)	ANDERSSON MÄNS Edsele(Y) PERSSON SARA GRETA Edsele(Y) MÄTTSSON SVEN Edsele(Y) ANDERSDTR INGRID DORDI LJUNGBERG PER PETER SKOMAKARE BERGSTROM CHRISTINA ANDERSSON OLOF TORPARE Stugun(Z) NILSDTR VALBORG Ragunda(Z) ANDERSSON ANDERS Ragunda(Z) TYSK CATHRINA LISA Graninge(Y) ANDERSSON ANDERS Ragunda(Z) OLOFSDTR STINA GRETA Ragunda(Z)	1788-1868 1790-1876 1793-1893 1809-1876 1779-1855 1779-1846 1779-1846 1787-1852 1807-1887 1805-1885 1791- 1785- 1785-1850 1784-1879 1770-1832 1780-
g 1965-12-26 m SILJEHOLM GUNNAR f 1942-09-20	AJAX OSKAR f 1891-02-08 Ragunda(Z) d 1982-12-04	AJAX NILS-ERIK f 1848-10-09 Ragunda(Z) d 1934-05-27 EDLUND ANDRIETTA f 1855-04-17 Ragunda(Z) d 1944-02-29	LJUNGBERG AJAX PER-OLOF Ragunda(Z) OLOFSDTR INGRID STINA Ragunda(Z) EDLUND JOHANNES Ragunda(Z) ANDERSDTR JUSTINA Ragunda(Z)		
3 AJAX SIRI BARBRO SYLVIA f 1925-07-09 Ragunda(Z)	FRISENDAHL ANNA CHR ELEON f 1889-02-23 Ragunda(Z) d 1974-11-20	FRISENDAHL VALFRID f 1852-10-24 Ragunda(Z) d 1909-01 WIKLUND IDA MARIA f 1869-08-19 Ragunda(Z) d 1942-12-10	FRISENDAHL DANIEL Ragunda(Z) DANIELSDTR ANNA BRITA Ragunda(Z) WIKLUND JÖNS Oviken(Z) MARTIN JOHANNA CHR Fjällsjö(Z.Y)	JONSSON ESB-JÖRN NÄMNDEMAN FRISENDAHL CATHARINA HELENA Ragunda(Z) HÅKANSSON DANIEL ANDERSDTR ENGLA NILSSON NILS JONSDTR SIGRID MARTIN R MAGNUS Brunflo(Z) OLOFSDTR JONETTA	1785-1850 1784-1879 1770-1832 1780- 1780- 1787- 1791-1864 1809-

900912

ANTAVLA FÖR

BARBRO ERIKSSON

III

FORTSÄTTNING (urval).

Generation VI

100 ERSSON NILS, f 1755, d 1807, Gästgivare i Krångede Ragunda sn. G 1783 m**101** MÅNSDTR NORDIN BOTILDA**106** TYSK JOHAN, f 1772, d 1831. G 1797 m**107** FRISK MARGARETA, f 1777, d 1810.**114** FRISENDAHL DANIEL, f 1745 i Gudmundrå(Y), d 1801 i Ragunda(Z), prost i Ragunda. G 1775 m**115** UNAEA CHRISTINA SOPHIA, f 1753 i Nordmaling(AC), d 1814 i Fors(Z).

Generation VII

200 NILSSON HÖÖK ERIK, f 1719, d 1804, bosatt i Krångede Ragunda. G m**201** MÅNSDTR FRISK VALBORG, f 1720, d 1806.**214** FRISK NILS, f 1735, d 1801, spiksmed i Gränge. G m**215** FLEMSTRÖM SARA, f 1736, d 1796.**228** FRISENDAHL ELOF, f 1693 i Ragunda(Z) d 1761 i Gudmundrå(Y), prost i Gudmundrå G m**229** TIGERSTEDT HEDVIG, f 1710 i Piikis, Finland, d 1781 i Härnösand(Y).

Generation VIII

402 FRISK MAGNUS, 1682 i Hammerdal(Z), d 1764 i Ragunda, gästgivare i Munsåker Ragunda. G 1712 m**403** ESBJÖRGSDT CHRISTINA, d 1756 i Ragunda.**456** JONSSON FRISK HÅKAN, f 1644 i Sunne (S), d 1709 i Ragunda, fältväbel vid Jämtlands kavalleriregemente, länsman i Ragunda. G 1673 m**457** MÅNSDTR MARGARETA, f 1647 i Ragunda, d 1710 i Ragunda.

Generation IX

804 = 456**805** = 457**912** ELOFSSON JON, d 1657, skattebonde i Sunne(S). G m**913** OLOFSDTR INGEBORG.

Generation X

1608 = 912**1609** = 913

(Utan redovisad anlinje):

1832 FAHLANDER ERIK, f 1608, d 1672, kyrkoherde i Gamla Karleby, Finland. G m**1833** HERMAINEN MAGDALENA.**1834** WALLENIIUS(WALLENSTIERNA) OLOF, f 1611, d 1687, assessor vid Åbo hovrätt. G 1643 m**1835** ARCTOPHILASIA BEATA 1693.**1838** LIETZEN NICOLAUS, assessor vid Åbo hovrätt. G m**1839** EKENBOM MARGARETA, d 1692.**1854** STERNELIUS NILS, f i Härnösand(Y), d 1684, prost i Boteå, deltog i häxprocesser. G m**1855** BURMAN CATHARINA.**1988** RUDBECK OLOF d ä, f 1630, d 1702, med dr, professor. G 1655 m**1989** THOMASDTR LOHRMAN WENDELA, f 1637 i Uppsala(C), d 1711.

Generation XI

3664 ANDERSSON MATIAS, bergsman i Falun.**3676** LIETZEN ARVID, d 1692, vinskänk i Kuressaari, Estland.**3976** RUDBECKIUS JOHANNES, f 1581, d 1646 professor. G 1620 m**3977** CARLSDTR HISING MAGDALENA, f 1602 i Fellingsbro(T), d 1649.

Generation XII

7338 MARTINI OLAUS, f 1557 i Uppsala(C), d 1609, ärkebiskop. G m**7339** HÅKANSDTR RAGNILD.**7342** SURSILL ÖSTEN, f i Umeå(AC), d 1580 fogde i Umeå.

Generation XIII

14676 OLAI GESTRICIUS MARTINUS, d 1585, biskop i Linköping, avsatt 1580 av Johan III för det han ej ville antaga dennes katolska liturgi, kyrkoherde i Nyköping. G m**14677** LARSDTR CHRISTINA.**14684** ÅNGERMAN SURSILL ERIK, f 1500 i Nordingrå(Y), nämndeman i Umeå. G m**14685** DORDI.**900311**

NY DATALAG 1994?

Datalagen är under utredning. Ny lag kommer tidigast 1994. Om Sverige blir EG-anslutet så skärps integritetsskyddet i lagen. Källa: Hovrättsrådet Christer Thelin, Malmö.

16 ⇒ LAG OM FOLKBOKFÖRINGSREGISTER

och eftersom det som nämnt står att folkbokföringsregistret får innehålla uppgifter om personer som har varit folkbokförda, så kan man slå fast att framtida släktforskare får möjlighet att läsa våra data i registret.

De uppgifter som får finnas i ett lokalt register är:

1. personnummer
2. namn
3. adress
4. folkbokföringsfastighet, folkbokföringsort och folkbokföring under särskild rubrik
5. födelsehemort och födelseort
6. medborgarskap
7. civilstånd
8. make, barn, föräldrar och vårdnadshavare eller annan person som den registrerade har samband med inom folkbokföringen och om sambandet är grundat på adoption
9. sjömansregistrering
10. inflyttning från utlandet
11. avregistrering vid
 - a) dödsfall och dödförklaring
 - b) utflyttning till utlandet
 - c) obefintlighet
12. gravsättning

Det centrala referensregistret får innehålla personnummer samt de uppgifter som senast registrerats i det lokala registret, punkt 2 och 11.

GALLRING

13 § Gallring av uppgifter i ett lokalt folkbokföringsregister och i det centrala referensregistret sker i enlighet med arkivlagens (1990:782) bestämmelser.

Den paragraf i arkivlagen man hänvisar till lyder:

10 § Allmänna handlingar får gallras.

Vid gallring skall dock alltid beaktas att arkiven utgör en del av kulturarvet och att det arkivmaterial som återstår skall kunna tillgodoses de ändamål som anges i 3 § tredje stycket.

Om det finns avvikande bestämmelser om gallring av vissa allmänna handlingar i annan lag eller i förordning gäller dessa bestämmelser, dock med undantag för bestämmelserna i 12 § datalagen (1973:289).

3 § i arkivlagen är den vi citerade i förra numret: *Myndigheternas arkiv skall bevaras så att de tillgodoser*

3. forskningens behov.

12 § i datalagen lyder:

12 § Personuppgift som kan hänföras till den som avses med uppgiften skall utgå ur personregistret då uppgiften inte längre behövs med hänsyn till ändamålet med registret, om inte uppgiften

även därefter skall bevaras på grund av bestämmelse i lag eller annan författning eller enligt myndighets beslut som meddelats med stöd av författning.

Efter som ett ändamål med folkbokföringsregistret är att bevara, så får uppgifter vara kvar.

Sekretesslagen gäller alltfört (sekretesslagen 7 kap, 15 §). Sekretess gäller i sjuttio år. Men man har rätt ta del av egna uppgifter.

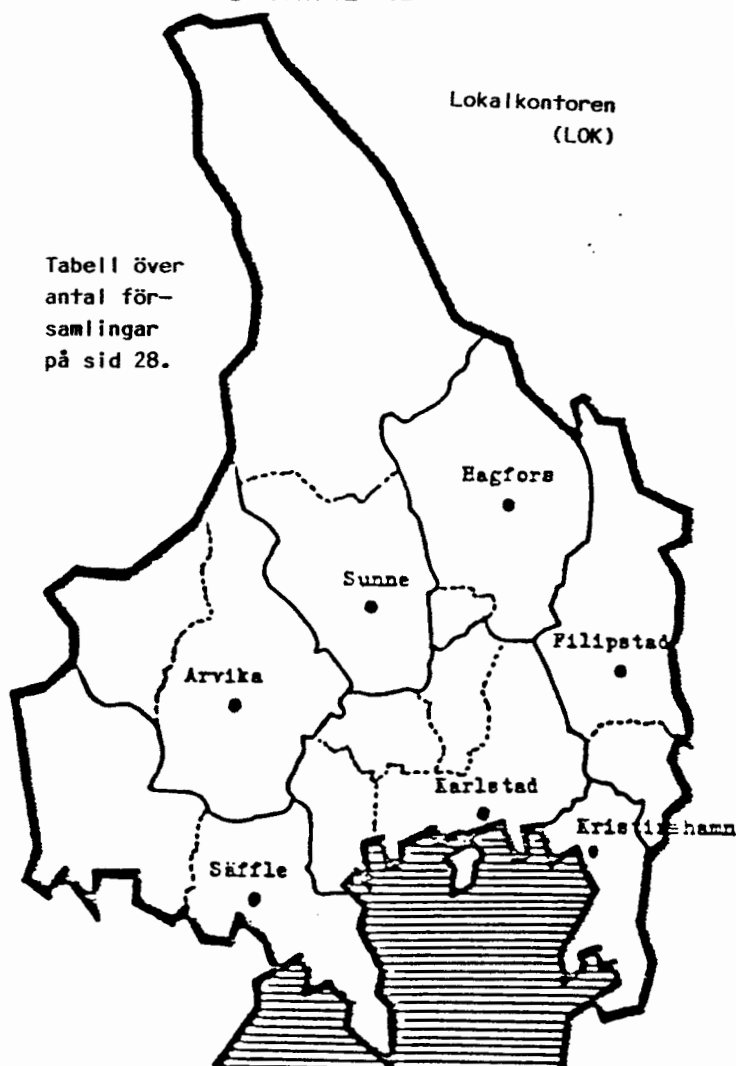
Citerade lagar:

Lag om folkbokföringsregister SFS 1990:1536.

Arkivlagen SFS 1990:782.

Datalagen SFS 1973:289.

Sekretesslagen SFS 1980:100. ☐

FOLKBOKFÖRINGSDISTRIKTEN**I VÄRMLAND**

LOK: 01 Arvika, Eda. 02 Filipstad, Storfors. 03 Hagfors, Munkfors. 04 Karlstad, Forshaga, Grums, Hammarö, Kil. 05 Kristinehamn. 06 Sunne, Torsby. 07 Säffle, Årjäng. ☐

NUMRERINGSSYSTEM

KEKULE VON STRADONITZ

Det finns som bekant några olika system för numrering av anpersoner. Bland dem är förmodligen Kekule von Stradonitz' och Hagers system de vanligaste. Jag vill inte ange något system vara bäst - varje system har sina fördelar och varje forskare använder det hon/han anser vara bäst.

För antavlorna i NFV har vi dock valt Kekules system. Friedrich August Kekulé von Stradonitz var en tysk kemist och levde 1829-1896.

Om numreringssystemen kan man läsa i Släktforska steg för steg.

TabellAnperson Kekule v S Hager

p	1	
f	2	I:1
m	3	I:2
ff	4	II:1

OMRÄKNING AV ANOR

BARNENS ANTAVLA

Någon gång har man behov av att räkna om sin antavla till en annan generation; t ex så vill ett föräldrapar göra en antavla för sina barn. På sidan bredvid finns en tabell avsedd för sådan beräkning.

Tabellen bygger på Kekules numreringssystem. För omräkning av faderns antavla så läser man faderns numrering i kolumn P. I barnens antavla får då personerna nummer enligt kolumn f. På motsvarande sätt får personerna i moderns antavla nummer enligt kolumn m. T ex: faderns far <2> är farfar<4> till barnen och moderns far<2> är morfar<6>.

På samma sätt kan man med hjälp av tabellen räkna om antavlor upp till mffm:s<25> antavla.

OMRÄKNINGSTABELL

UTDRAG

		SLÄKTSKAP TILL ANTAVLA					
		SLÄKTSKAP TILL ANGI					
Gen	P	I	f	m	II		
P	1	2	3	4	5	6	
I	2	4	6	8	10	12	
	3	5	7	9	11	13	
II	4	8	12	16	20	24	
	5	9	13	17	21	25	
	6	10	14	18	22	26	
III	7	11	15	19	23	27	
	8	16	24	32	40	48	
	9	17	25	33	41	49	
IV	10	18	26	34	42	50	
	11	19	27	35	43	51	
	12	20	28	36	44	52	
	13	21	29	37	45	53	
	14	22	30	38	46	54	
	15	23	31	39	47	55	
	16	32	48	64	80	96	
	17	33	49	65	81	97	
	18	34	50	66	82	98	
	19	35	51	67	83	99	
	20	36	52	68	84	100	
	21	37	53	69	85	101	
	22	38	54	70	86	102	
	23	39	55	71	87	103	
	24	40	56	72	88	104	

NOTISER

KAMMARRÄTTEN AVSLÅR ÖVERKLAGANDET

Kammarrätten avslår överklagandet av kulturnämndens i Grums kommun beslut den 21 februari 1990 beträffande avgifter för lån av mikrokort.

Rätten anför följande skäl: Kammarrätten, som finner att fråga är om kommunalbesvär, kan endast pröva om det överklagade beslutet är olagligt enligt någon av de besvärsgrunder som anges i 7 kap 1 § kommunallagen. Överklagandet kan alltså bifallas endast om det grundas på att beslutet inte har kommit till i laga ordning, står i strid mot lag eller annan författning, på annat sätt överskrider det beslutande organets befogenhet, kränker klagandens enskilda rätt eller annars vilar på orättvis grund. Kammarrätten kan inte pröva beslutets lämplighet.

Kammarrätten anser att besväret är ett kommunalbesvär. Jag anförde besväret som förvaltningsbesvär. I ett förvaltningsbesvär prövas laglighet och lämplighet.

Jag har besvärat mig vidare till regeringsrätten. Denna prövar överklagandet bara om prövningstillstånd meddelas. Prövningstillstånd meddelas bl a om det är av vikt för ledning av rättstillämp-

ningen att talan prövas av regeringsrätten.

Jag anför Tryckfrihetsförordningen och Arkivlagen som skäl (Arkivpropositionen lades före kulturnämndens beslut) samt hävdar att beslutet vilar på oriktig grund (ledamots tro att det rörde sig om portohöjning till 20:-)./BGm

SLÄKTFORSKARBÖCKER I HÖGSKOLEKURS

Vid högskolan i Härnösand används Hembygdsforsa! Steg för steg, Almanacka 1600-1999, Med mått mått och Vad kostade det som kurslitteratur i FORTSÄTTNINGSKURS I ARKIVKUNSKAP, 21-40 poäng.

KATALOG FINSKA & NORSKA FILMER

Katalog för finska och norska filmer av kyrkoarkivalier finns i Värmland i GRUMS och KARLSTAD. (Angeläget nr 1/91)

LANDSARKIV I KARLSTAD?

På grund av de besparingskrav, som lagts på offentliga myndigheter har de planer på utbrytning av landsarkivområden, som anges i arkivutredningen Öppenhet och minne, blivit inaktuella. Kvar finns dock enligt säker källa ett kanske för landsarkiv i Karlstad./BGm

SLÄKTSKAP TILL ANTAVALANS PROBAND

SLÄKTSKAP TILL ANGIVEN FORSKARE (HUVUDPROBAND).

Gen	P	I			II			III								IV								P			
	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	P
I	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50	2	
	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	51	3	
II	4	8	12	16	20	24	28	32	36	40	44	48	52	56	60	64	68	72	76	80	84	88	92	96	100	4	
	5	9	13	17	21	25	29	33	37	41	45	49	53	57	61	65	69	73	77	81	85	89	93	97	101	5	
	6	10	14	18	22	26	30	34	38	42	46	50	54	58	62	66	70	74	78	82	86	90	94	98	102	6	
	7	11	15	19	23	27	31	35	39	43	47	51	55	59	63	67	71	75	79	83	87	91	95	99	103	7	
III	8	16	24	32	40	48	56	64	72	80	88	96	104	112	120	128	136	144	152	160	168	176	184	192	200	8	
	9	17	25	33	41	49	57	65	73	81	89	97	105	113	121	129	137	145	153	161	169	177	185	193	201	9	
	10	18	26	34	42	50	58	66	74	82	90	98	106	114	122	130	138	146	154	162	170	178	186	194	202	10	
	11	19	27	35	43	51	59	67	75	83	91	99	107	115	123	131	139	147	155	163	171	179	187	195	203	11	
	12	20	28	36	44	52	60	68	76	84	92	100	108	116	124	132	140	148	156	164	172	180	188	196	204	12	
	13	21	29	37	45	53	61	69	77	85	93	101	109	117	125	133	141	149	157	165	173	181	189	197	205	13	
	14	22	30	38	46	54	62	70	78	86	94	102	110	118	126	134	142	150	158	166	174	182	190	198	206	14	
	15	23	31	39	47	55	63	71	79	87	95	103	111	119	127	135	143	151	159	167	175	183	191	199	207	15	
IV	16	32	48	64	80	96	112	128	144	160	176	192	208	224	240	256	272	288	304	320	336	352	368	384	400	16	
	17	33	49	65	81	97	113	129	145	161	177	193	209	225	241	257	273	289	305	321	337	353	369	385	401	17	
	18	34	50	66	82	98	114	130	146	162	178	194	210	226	242	258	274	290	306	322	338	354	370	386	402	18	
	19	35	51	67	83	99	115	131	147	163	179	195	211	227	243	259	275	291	307	323	339	355	371	387	403	19	
	20	36	52	68	84	100	116	132	148	164	180	196	212	228	244	260	276	292	308	324	340	356	372	388	404	20	
	21	37	53	69	85	101	117	133	149	165	181	197	213	229	245	261	277	293	309	325	341	357	373	389	405	21	
	22	38	54	70	86	102	118	134	150	166	182	198	214	230	246	262	278	294	310	326	342	358	374	390	406	22	
	23	39	55	71	87	103	119	135	151	167	183	199	215	231	247	263	279	295	311	327	343	359	375	391	407	23	
	24	40	56	72	88	104	120	136	152	168	184	200	216	232	248	264	280	296	312	328	344	360	376	392	408	24	
	25	41	57	73	89	105	121	137	153	169	185	201	217	233	249	265	281	297	313	329	345	361	377	393	409	25	
	26	42	58	74	90	106	122	138	154	170	186	202	218	234	250	266	282	298	314	330	346	362	378	394	410	26	
	27	43	59	75	91	107	123	139	155	171	187	203	219	235	251	267	283	299	315	331	347	363	379	395	411	27	
	28	44	60	76	92	108	124	140	156	172	188	204	220	236	252	268	284	300	316	332	348	364	380	396	412	28	
	29	45	61	77	93	109	125	141	157	173	189	205	221	237	253	269	285	301	317	333	349	365	381	397	413	29	
	30	46	62	78	94	110	126	142	158	174	190	206	222	238	254	270	286	302	318	334	349	365	381	397	414	30	
	31	47	63	79	95	111	127	143	159	175	191	207	223	239	255	271	287	303	319	335	351	367	383	399	415	31	
	V	32	64	96	128	160	192	224	256	288	320	352	384	416	448	480	512	544	576	608	640	672	704	736	768	800	32
33		65	97	129	161	193	225	257	289	321	353	385	417	449	481	513	545	577	609	641	673	705	737	769	801	33	
34		66	98	130	162	194	226	258	290	322	354	386	418	450	482	514	546	578	610	642	674	706	738	770	802	34	
35		67	99	131	163	195	227	259	291	323	355	387	419	451	483	515	547	579	611	643	675	707	739	771	803	35	
36		68	100	132	164	196	228	260	292	324	356	388	420	452	484	516	548	580	612	644	676	708	740	772	804	36	
37		69	101	133	165	197	229	261	293	325	357	389	421	453	485	517	549	581	613	645	677	709	741	773	805	37	
38		70	102	134	166	198	230	262	294	326	358	390	422	454	486	518	550	582	614	646	678	710	742	774	806	38	
39		71	103	135	167	199	231	263	295	327	359	391	423	455	487	519	551	583	615	647	679	711	743	775	807	39	
40		72	104	136	168	200	232	264	296	328	360	392	424	456	488	520	552	584	616	648	680	712	744	776	808	40	
41		73	105	137	169	201	233	265	297	329	361	393	425	457	489	521	553	585	617	649	681	713	745	777	809	41	
42		74	106	138	170	202	234	266	298	330	362	394	426	458	490	522	554	586	618	650	682	714	746	778	810	42	
43		75	107	139	171	203	235	267	299	331	363	395	427	459	491	523	555	587	619	651	683	715	747	779	811	43	
44		76	108	140	172	204	236	268	300	332	364	396	428	460	492	524	556	588	620	652	684	716	748	780	812	44	
45		77	109	141	173	205	237	269	301	333	365	397	429	461	493	525	557	589	621	653	685	717	749	781	813	45	
46		78	110	142	174	206	238	270	302	334	366	398	430	462	494	526	558	590	622	654	686	718	750	782	814	46	
47		79	111	143	175	207	239	271	303	335	367	399	431	463	495	527	559	591	623	655	687	719	751	783	815	47	
48		80	112	144	176	208	240																				

Boktips

FÖR

DEN GAMLA KARTAN BERÄTTAR Följande av föredragshållaren ALFRED ÖRBACK författade uppsatser och artiklar kan vara av intresse för den som vill veta mera om och se flera exempel på vad de gamla kartorna med sina skrivna handlingar har att ge släkt-, gårds- och hembygdsforskaren.

Törnrosa i arkiv. - Svenska Turistföreningens årsskrift 1982.

"Charta öfver wegarna uti Wässmanneland" upprättad år 1755 av lantmätaren Pehr Billshier - Västmanlands Fornminnesförening och Västmanlands Läns Museums Årsskrift 1983.

Inte bara karta - Ymer '84, Svenska sällskapet för Antropologi och Geografi, årsbok 1984.

Kartor med råge - Bebyggelsehistorisk tidskrift, temanumret "Källmaterialet berättar", nr 7, 1984.

Geografisk Charta öfver Västerbotten anno 1714 - LM-kartor, Lantmäteriet i Norrbotten 1985. /Skriften är en av de ca 40 uppsatser eller beskrivningar vilka författaren skrivit till de reproduktioner av äldre kartor som framtagits av lantmäteriet under första hälften av 1980-talet./

De kartlade väglöst land - Bygd och Natur nr 3/1986, utg av Riksförbundet för hembygdsvård.

Besök hos våra fäder - en tidsresa i kartan - Släkt och Hävd nr 3-4/1987, utg av Genealogiska Föreningen.

Våra äldre stadskartor - Sveriges Släktforskarförbund, Årsbok 1989, Stadsbor i gångna tider.

Lantmäteriet och dess äldre kartarbeten - Sveriges Nationalatlas, band 1. Innehåller även ULF SPORRONG: Lantmäterikartor som historisk källa och ULF SPORRONG CLAES TOLLIN, BIRGITTA ROECK-HANSEN, STAFFAN HELFRID: Hembygden i kartan, 1990.

Kyrkan i kartan - Sveriges Släktforskarförbund, Årsbok 1990, Inte bara kyrkböcker.

Frändesta i Dingtuna före laga skiftet - Västmanlands Fornminnesförening och Västmanlands Läns Museums Årsskrift 1982, Om geometrisk jordebok och skattläggningsmätning, solskifte, jämföres delning och storskifte.

Nordmarken - Gammalt och nytt. Hembygds-kretsens årsskrift 1936-1938.

E RÖNNFORS Västvärmländsk hembygd. 1942-1956.

JOH A FORSLUND Vid stora Lees stränder. Kulturbilder från Västra Värmland i mediet af århundradet. Sthlm 1905.

GÖSTA HÖGLIND I sydväst. Trankils kyrka och socken med Lennartsfors bruk. Sthlm 1963.

GÖSTA HÖGLIND Trankils kyrka. Historik. Saffle 1959.

GÖSTA JOHANNESSON Ett barnamord på 1700-talet. Dödsdomen mot Bōrit Nilsson dotter från Flötane i Västra Fågelvik 1767. Holmedal 1982.

GÖSTA JOHANNESSON En bok om Holmedal. Karlstad 1965.

GÖSTA JOHANNESSON Holmedals kyrka. Historik. Årjäng u å.

GÖSTA JOHANNESSON Karlanda kyrka. Årjäng 1970.

Ortnamnen i Värmlands län. Del 9. Nordmarks härad. Uppsala 1950.

DOMAR SKAFTE Domaresläkten i Sillerud, Laxarby, Vårvik, Trankil, Silbodol, Blomskog och Långserud. Karlstad.

Tidningsurklipp ur Fäderneslandet under tiden 10/5 - 6/12 1865 angående "giftprästen i Silbodol", Anders Lindbäck.

DANIEL TOIJER Johannes Andersson, Anders Lignell, Peter Fjellstedt. En studie över väckelserörelser i sydvästra Värmland och södra Dalarna under 1850-talet. Sthlm 1957.

BROR WIDELAND Oloflig correspondence (mellan Sander Jöransson Wahlberg och normmännen). En tidsbild från Karl IX:s krig mot Norge. Sthlm 1961.

Silbodol. Bidrag till Silbodols sockens historia. Årjäng 1966.

BIRGITTA ÖSTLIND Järnbrukstiden i Årjängs kommun. Uppsats 1977.

BIRGITTA ÖSTLUND Ett värmländskt järnbruk. - - - Nordmarks och Silleruds socken. Karlstad 1975.

KARL A ÖSTLIND Omkring Töck och Östen. Töckfors 1930.

Värmländska åldringar. Berättelser från folk födda från 1840 och framåt. Tidningsurklipp från 1929 sorterat på socknar.

SVANTE FORSAEUS, GÖSTA JOHANNESSON Dal-Västra Värmlands Järnväg. Malmö 1990.

OM SVEDJEFINNAR

Finnar i väst. En bok om 1600-talets invandring av svedjefinnar till elva västvärmländska socknar. Surte 1990, 305s.

FRÅN BIBLIOTEKET I ÅRJÄNG. NORDMARKSLITERATUR.

(Recenserat av Peter Olausson i nästa nummer). □

L Ä N A V M I K R O K O R T I V Ä R M L A N D
ANTAL LÅN RELATERAT TILL FOLKMÄNGD OCH JÄMFÖRD MED LÅNEAVGIFT

Kommun	Folkmängd 90-01-01	1989			1990			1991	KOMMENTARER TILL VIDSTÅENDE TABELL
		Lån Avg kr	Antal	* Antal /1000	Lån Avg kr	Antal	* Antal /1000	Lån Avg Kr	
Arvika	26803	0	480	17,9	0	1591	59,4	0	För de flesta kom- muner kan spåras ett samband mellan avgift och lågt låneantal. Undan- tag är Karlskoga. Det finns även ett samband mellan avgift och högt lånenantal i grannkommuner; så t ex sägs det att låntagare från De- gerfors anlitat Kristinehamns bib- liotek. I Karlstad har man inte sett med blida ögon att grumsbor har ut- nyttjat deras bib- liotek. ? i kolumnen för 1991 anger att man aviserat avgift för 1991.
Eda	9544	0	5	0,5	0	182	19,1	0	
Filipstad	13470	10	-	-	0	144	10,7	0	
Forshaga	11839	0	118	10,0	0	696	58,8	?	
Grums	10199	10	14	1,4	10	16	1,6	10	
Hagfors	16260	0	106	6,5	0	449	27,6	0	
Hammarö	13389	0	251	18,7	0	361	27,0	0	
Karlstad	76120	0	582	7,6	0	725	9,5	?	
Kil	11949	0	213	17,8	3	636	53,2	3	
Kristinehamn	26006	0	578	22,2	13	1240	47,7	13	
Munkfors	4823	0	0	0	0	70	14,5	10	
Storfors	5298	10	2	0,4	10	16	3,0	10	
Sunne	13485	0	92	6,8	0	221	16,3	0	
Säffle	17970	0	661	36,8	0	1269	70,6	0	
Torsby	15073	0	303	20,1	0	377	25,0	0	
Årjäng	10147	0	349	34,4	0	633	62,4	0	
Hela länet	282375		3754	13,3		8626	30,5		

Degerfors	11764	10	3	0,3	10	27	2,3	13	
Karlskoga	34087	10	413	12,1	15	787	23,0	15	
Gullspång	6358	0	-	-	0	-	-	0	
Åmål	13281	0			0	921	69,3	0	
Hela riket	8500000		136267	16,0		217648	25,6		

*Antal/1000 anger antal lån pr 1000 invånare.

Som jämförelse visas statistik över boklån vid biblioteket i Grums:

År	Skönlitteratur		Saklitteratur		Barnböcker		Mikrokort		Mikrofilm	
	Antal 1000	Ant/ 1000	Antal 1000	Ant/ 1000	Antal 1000	Ant/ 1000	Antal 1000	Ant/ 1000	Antal 1000	Ant/ 1000
1987	26,2	2568,8	17,7	1735,5	46,6	4569,0	-	-	221	21,7
1988	25,5	2500,2	13,2	1294,2	50,4	4941,7	-	-	103	10,1
1989	23,3	2284,5	15,8	1546,2	44,1	4324,0	14	1,4	136	13,3
1990	21,1	2066,9	16,7	1633,5	42,9	4208,3	16	1,6	23	2,3

För hela riket visas motsvarande statistik för 1988 - 1990.

1988	25154,2	2959,3	15811,2	1860,1	30903,7	3635,7				
1989	23954,4	2818,6	16909,0	1989,3	29590,7	3481,3	136300	16,0		
1990	22971,0	2702,5	17402,3	2047,3	29235,8	3439,5	217648	25,6		

Antal lån i Grums av skön- och sak- (fack-)litteratur är mindre än riksgenomsnittet. Däremot visar utlåning av barnböcker högre siffror. Man är också aktiv på biblioteket i Grums när det gäller barnböcker, vilket är positivt.

Antalet lånade volymer mikrokort är för Säffle (mest i länet) 0,9% av landets totala bokutlåning per 1000 invånare. För Grums ligger motsvarande mikro-

kortlån på ca 0,02% jämfört med boklånen. Antalet boklån ligger runt 8 per invånare eller 8000 per 1000. Det är således inga större mängder mikrokort det är fråga om.

Statistiken för Grums är hämtad från kulturnämndens protokoll; för hela landet är den hämtad från Året i FOCUS, årgångarna 1988, 1989 och 1990./BGM ☐

NYA VINJETTER

De nya vinjetter, som börjat användas för Forskarprofilen, Antavlan och Anor sökes är tecknade av Ingrid Johansson i Slottsbron/Värmskog. ☐

PRESSTOPP

PRESSTOPP

VÄRMLÄNSKT DOMBOKSCENTRUM I HÄLJEBOL?

Den 5 maj bildades i Gillberga sockenstuga Föreningen Tingshuset i Häljebol. Dess syften är bl a att verka för att tingshuset i Häljebol rustas upp - att tingshuset görs till ett forsknings- & kulturcentrum - att organisera en systematisk verksamhet med lokalhistorisk forskning.

Tingshuset byggdes 1908-1909 i en bygd med stora framtidsvyer. Bl a var en järnvägsknut planerad utmed den tilltänkta järnvägen Åmål-Arvika med anslutningsbana till Karlstad. Få hus i dessa trakter är lika gediget byggda; de drygt halvmeter tjocka sten- och tegelväggarna bär syn för sägen.

Sedan 1970-talet är huset i privat ägo. Det är inte i perfekt skick men är väl värt att rusta upp.

För ca ett år sedan bildades en interimsstyrelse för en intresseförening med syfte att bevara och utveckla tingshuset. Denna styrelse har bestått av Signe Andersson i Nysäter, Ingvar Dahl i Arvika, Arne Kyrk i Långserud, Pelle Larsson i Backetorp och Peter Olausson i Häljebol som sammankallande. Som byggnadsteknisk expert har gillbergabördige byggmästaren Lennart Gustafsson i Säffle medverkat.

Interimsstyrelsen redovisade nu sin rapport om upprustningen och användningen av tingshuset samt presenterade en åtgärdsplan och budget. Den första punkten i planen verkställdes i och med att föreningen nu bildades. Nästa punkt är att bilda en stiftelse med stöd från kommuner, företag och länsmyndigheterna. Därefter skall man förvärva fastigheten och påbörja renoveringsarbeten. Den totala budgeten är på 2,2 miljoner kronor. Denna summa inkluderar även inventarier för att förverkliga målen.

FORSKNINGS- & KULTURCENTRUM

Den plan, som nu godkändes av den nybildade föreningen, innehåller

Forskningscentral för insamling, bearbetning, analys och registrering av källor till bygdens historia

Servicecentral för reproarbeten och trycksaksproduktion

Kursgård med ett utbud av specialiserade kurser inom det lokalhistoriska området

Museum med framförallt kriminalhistorisk inriktning

Kulturhus med teater, konserter, visafnär, tillfälliga utställningar, föredrag mm

Turistcentral

I ett forskningscenter tänker man sig främst samla källmaterial om Gillbergs härad. I detta material ingår domböcker. Ingvar Dahl redogjorde för vad man kan finna i domböcker. Vi refererar hans redogörelse i ett senare nummer. Det är främst det egna häradets domböcker man tänker på - man ämnar arbeta vidare på generalmajor Kjell Magnells avskrifter med register (förvarat på Värmlandsarkiv) - men i planen står även: Tingshuset i Häljebol - ett svenskt dombokscentrum? Som ett steg på vägen till detta storslagna mål fick jag konstitueringsmötets tillåtelse att sätta ovanstående rubrik på referatet.

Från tingshuset i Häljebol finns ett 80-tal domböcker skrivna tiden 1600-talet - 1900-talet; flera redan avskrivna. Det finns även andra avskrivna och registrerade domböcker från övriga Värmland. Detta har tidigare redovisats i Släkthistoriskt FORUM. Vi kommer att redovisa detta i ett kommande nummer av medlemsbladet. Om någon känner till ej redovisade arbeten ber vi att få reda på detta. Preliminärt planerar jag att låta nummer 1991:4 av NFV att handla speciellt om domböcker.

Tingshusets byggnadssätt medger möjlighet till att inrymma arkivlokal enligt gällande normer.

För registrering av domböcker bör ett kodsystém för typer av mål utarbetas tillika med en s k rollkod för personerna i målen. Lars-Gunnar Sander har här gedigna erfarenheter och kunskaper, som bör tillvaratas (reds anm). Enligt Peter Olausson skall system för ämnesregistrering diskuteras i en kommande rikskonferens av Riksförbundet för Hembygdsvård.

Tingshusets bägge finkor finns kvar och det föreslås att den ena skall få vara kvar och ingå som miljö i ett kriminalhistoriskt museum.

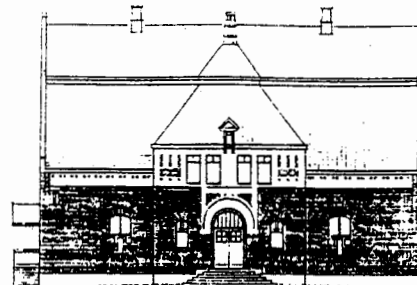
Tingssalen är rymlig med en takhöjd på 8-10 meter.

En förening bildades alltså med Peter Olausson som ordförande. Medlemsavgiften för enskild medlem sattes till 50:- kronor. Anmälan kan ske till Peter, adress: Eneby 2144 Häljebol, 660 30 VÄRML NYSÄTER.

Bernhard

Granholt

Fig: Fasadritning, nyritad.

Material till referatet ur Tingshuset i Häljebol - i går, i dag, i morgon./Interimsstyrelsen.

TINGSHUSET I HÄLJEBOL

-Av Peter Olausson-

Solen är densamma
som för ett ögonblick sedan
strålarna av ljus
faller in genom
de höga katedralsfönstren
i tingssalens västra ände
De skapar bilder
då som nu
den där första dagen
våren 1908
Herrarna i stjärkrage
och vaxade mustascher
blänkte nya
och vibrerade av kraft
och de bar ljuset som en gemensam aura
bakom raden
av lagkloka huvuden
Domarbordets halvmåne
var bemannad för första gången
Makten skulle snart ge regi
i rummet
där skådespelet om brott och straff
skulle spelas upp hundra gånger hundra
gångar hundra
gångar

Då
klev Staden in i Häljebols by
med sten och tegel
och jugend från Östermalm
med brutna tak i glavaskiffer
med herr- och damfinka
med häradshövdingedass i ljus ek
och välkrattade grusgångar
inom häcken
som bildade gräns
mot det bondska
Då lyste solen över slätter
som snart
- snart, trodde alla! -
skulle hysa stationshus
och rangerbangård
utveckling och framtid
Justitia var först på plats
långt före räls och rallare

Solen är densamma
som för ett ögonblick sedan
De sneda strålarna av ljus
stryker över Rönndalsåsen därborta
silar ner genom ridån
av yviga kastanjer
och fönstrens hinna
av decenniegammalt damm
På skrankets skiljeräcke
mellan de goda och de onda
dansar västersolen med parasoll
som en ballerina
Tingssalens oskuldsvita tak
spänner åtta meter ocirkulerad luft
över besökarnas huvuden

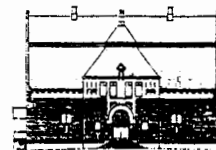
Tiden har somnat och blivit sittande
stilla
som en snarkande tingshusvaktmästare
vid en slocknad järnkamin
Ljuset smyger runt
i nämndemannalogin och vittnesrum
genom tomma korridorer
och runt vitglacerade kakelugnar
Huset som Makten lämnade
är ockuperat
av solen

Denna dikt lästes upp av Peter Olausson
vid konstitueringsmötet för Föreningen
Tingshuset i Häljebol den 5/5 1991.

Innehållet i dikten antyder byggnads-
stil mm - arkitekter var dåvarande
stadsarkitekten i Stockholm Sigurd West-
holm och stadsarkitekt J A Bagger.

Vi ämnar återkomma med nyhetsnotiser
om tingshuset allt efter som de flyter
in och som nämnt, nummer 1991:4 planeras
innehålla lite mer om domböcker, tings-
huset och domboksregistrering.

"VÄRMLANDSMÅL" I GÖTA
HOVRÄTT 1754 har med an-
ledning av reportaget
från Häljebol flyttats
till nästa nummer
(1991:3).

M E D L E M S R E G I S T R E T

Rättelse:

AXELSSON ASTRID

Dufvåsvägen 60

664 02 SLOTTSTRON

Ändring:

Werner Persson

Ingrid Johansson

Herrgårdsgatan 1

förr: Pl 2596

nu: Värmlandsgatan 9

651 01 KARLSTAD

655 90 KARLSTAD

652 22 KARLSTAD

Ur blad & FORUM

I **GF-Aktuellt** nr 96, februari 1991, skriver IAN HAMILTON under rubriken Släktforskaren och föreningsarbetet:

Släktforskningen fyller ett djupt behov hos dess utövare att orientera sig i tid och rum, finna dolda strukturer och fastställa sin egen tillhörighet i dem. - - - Släktforskningen är utpräglat individuell - varje forskare bygger sin forskning på sin egen eller någon närstående probands relation till helheten. Mycket av forskandet är ensamt arbete vid kortlådan, datorn eller ringpärmarerna. Tjusningen i att beträda stigar som ingen vandrat på flera hundra år i arkivens gömmor ger en säregen upptäckarglädje.

Han ger sedan några svar på frågan: Vad är släktforskarföreningarnas uppgifter?

- Ett svar är att forskaren kan dra nytta av andras metodkunnande och resultat.
- Ett annat är att släktforskarna ständigt måste försvara den fria tillgången till källmaterial som är forskningens förutsättning.

- Ytterligare ett svar, som i hög grad gäller just Genealogiska Föreningen, är att organisationerna kan ta vara på enskilda forskares resultat och hålla dem tillgängliga för nya generationer forskare.

Det sista svaret gäller även Värmlands Släktforskarförening, som ju har tillgång till arkivlokal i Gamla Badhuset (reds anm).

JLS-nytt nr 41, februari 1991.

I Jämtlands län är det bara Bergs kommun som tar ut avgift för lån av mikrokort från SVAR. Fritids- och kulturnämnden därstädes meddelar att kostnaden för lån av mikrokort beräknas till ca 5000 kronor/år. Enligt SVARs statistik lånade Bergs kommun 40 volymer under 1990. Om det kostar kommunen 125 kronor per volym att låna ut mikrokort förstår vi - Men vad är det som kostar? frågar redaktören för JLS-nytt.

DIS VÄST nr 1, 1991 berättar om gamla tingshuset i Mellerud. Denna byggnad är uppförd 1909. Den inrymmer ett hembygds-museum, uppbyggt av Olof Ljung och hans medarbetare på ideel basis. Detta innehåller bl a ett forskarrum för släktforskare med mikrokort från de värm-

landsförsamlingar som gränsar till Dalsland.

SLÄKTSPEJAREN nr 4, april 1991, VASANEJDENS SLÄKTFORSKARE, innehåller en Rek-ni-ng för gort arbete till Nyeds körka. Det är en målarräkning undertecknad av P A Björklund. Räkningen innehåller en del lustigheter, men jag tvekar att återge den. Signaturen GAB anger att en liknande räkning från Allerums kyrka varit publicerad i Midälva Gen Förenings medlemsblad nr 2/82. Dessutom finns i GRÄNSBYGDENS SLÄKTFORSKARES medlemsblad nr 11, 1990 en räkning av samma typ från en dalslandsförsamling av år 1810. Den från Nyed är från 1836.

Jag vill gärna ha bekräftat att räkningen är äkta. Eljest hör den inte hemma i ett släktforskarblad. Kan någon läsare ange källan till räkningen? Är det en sentida efterkonstruktion - typ vandringssägen - eller är det en eller flera målare, som rest kring och renoverat kyrkmålningar?/BGM

GLIMTEN nr 1/91, föreningen SLÄKTDATA, innehåller innehåller en insändare av PETER OLAUSSON om Geografiska forskar-förteckningar med underrubriken Forskar-katalog Värmland där han propagerar för den geografiska principen. Han förespråkar en standardutformning enligt den metod som använts i Värmlands- och Västgötakatalogerna.

LARS HELLGREN, Kungsbacka, redogör för vissa besvär han haft med att få uppgifter från Stockholms domkyrkoförsamling. Denna och andra stockholmsförsamlingar tar 120:- plus porto för en begärd uppgift. Lars har nu JO-anmält församlingarna.

I **Anropet** nr 1, 1991 finns en artikel av OWE BREDSTENLIEN om värmlandsknektar år 1605. Han redovisar en fullständig längd upptagande namn och hemorter för knektarna i Jöran Perssons fänika./LGS

Svenska Antavlor, nr 2 1990.

I det senast utkomna numret av Släktforskarförbundets **Svenska Antavlor** presenterar NILS SUNDELIUS antavlan för hemmansägaren Anders Eriksson i Solberg, Nedre Ullerud. Han var en i Dejetrakten välkänd person, född 1817 och död 1888. Antavlan är säkert av stort intresse för många medlemmar i vår förening och rekommenderas därför till läsning. De

⇒ Ur blad & FORUM

flesta personerna hör hemma i Nedre Ulleruds socken.

STRÖDDA ANNOTATIONER nr 5, mars 1991 innehåller bl a SCB och emigrantforskning, Nytt rörande emigrantforskning, Finntorparen Pål Hinderesson i Mången (Hällefors) samt ett par intressanta artiklar om forskning i domböcker. ☐

* JARL ERICSON Finnar i Väst Surte *
* 1990. Föreningen för Värmlandslitteratur nr 10. Kr 195:- för medlemmar *
* i föreningen, kr 215:- för övriga + *
* porto & emballage. P-giro 84 14 88-0 *

NYA MEDLEMMAR

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna i VÄRMLANDS SLÄKTFORSKARFÖRENING:

Namn	Adress	Postnummer & -ort
HELLGREN MATS	Holländareplatsen 10	415 01 GÖTEBORG
UELTZHÖFER PETER	Klykvägen 12	653 50 KARLSTAD
KINDBERG LARS	Penningvägen 7	653 46 KARLSTAD
SUNDELL LAILA	Älvgatan 25	667 00 FORSHAGA
WIKSTRÖM JOHN OLOV	Tallstigen 2C	654 80 KARLSTAD
LARSSON INGRID	Fornhöjdsvägen 57	151 58 SÖDERTÄLJE
JÄRNBERG ANN-MARIE	Odengatan 16	662 00 ÅMÅL
RHODINER AINA	Fabriksgatan 9	665 00 KIL
SÖDERLUND BETTY	Harnäsgatan 13	814 92 SKUTSKÄR
NYGREN SVEN	Orustgatan 12A	414 74 GÖTEBORG
BÖRJESSON LENNART	Östgötagatan 75	116 64 STOCKHOLM
SJÖKVIST MATS	Bokvägen 13	171 33 SOLNA
NYQUIST ULLA	Blåsippsvägen 4	664 00 GRUMS
HEDÉN DORIS	Box 26	864 00 MATFORS
LUNDÉN TORVALD	Genvägen 5	671 51 ARVIKA
LUNDÉN EVA	Genvägen 5	671 51 ARVIKA
HÖYENDAHL STEN	Ravnkroken 58A	N-1254 OSLO 12
LÖF KARIN	Karmgatan 75	566 04 KARLSTAD
ROXMES KENT	Näktergalsgatan 10	421 69 V FRÖLUNDA
OTTER LENA	Trädgårdsgatan 34	661 00 SÄFFLE
PERSSON HARALD	Malmtorgsgatan 18	653 40 KARLSTAD
LYCKEN RUTH	Jägaregatan 60	542 44 MARIESTAD
SÄÄW ULLA	Ö Kanalgratan 6	652 20 KARLSTAD
OLSSON KERSTIN	Box 2079	670 52 CHARLOTTENBERG
WALLIN TED	Hovlandavägen 24	663 00 SKOGHALL
TRAUNG BJÖRN	Storgatan 63	667 00 FORSHAGA
SÖDERHOLM RUTH	Pl 2801	655 90 KARLSTAD
ODE-LUNDBERG CHRISTER	Ekersgatan 15	703 42 ÖREBRO

GUSTAVATRÄFFEN 1991-06-16

Cirkatider:

- 11.00 Träffen börjar (årsmötet slut).
- 12.00 Lunch (förbeställes).
- 13.15 Musikal framförd av avgångsklassen i Hagfors i folkviseton.

Dessutom anordnas utställning, bokbord med Nordiska Museets böcker och böcker om järnbruksminnen. Föreningen har ett rikt material av antavlor, domboksavskrifter etc. Värmlands släktforskarförenings medlemmar inbjuds ta med eget mtrl från Gustav Adolf och angränsande socknar för anbyte.

Deltagande anmäls senast den 1/6 till Lars-Gunnar, 054-727 54 eller Bernhard, 0555-111 53.

RIKSSTÄMMAN: Se även notis sid 11!

1991-09-28 LOGI I OSKARSHAMN 1991-09-29

Logi till släktforskar dagarna måste beställas senast den 1/6.

Prisexempel: (per person)

Vandrarhemmet 75:-

Stugby från 100:-, stugpris 325:-

Hotell från 420:-

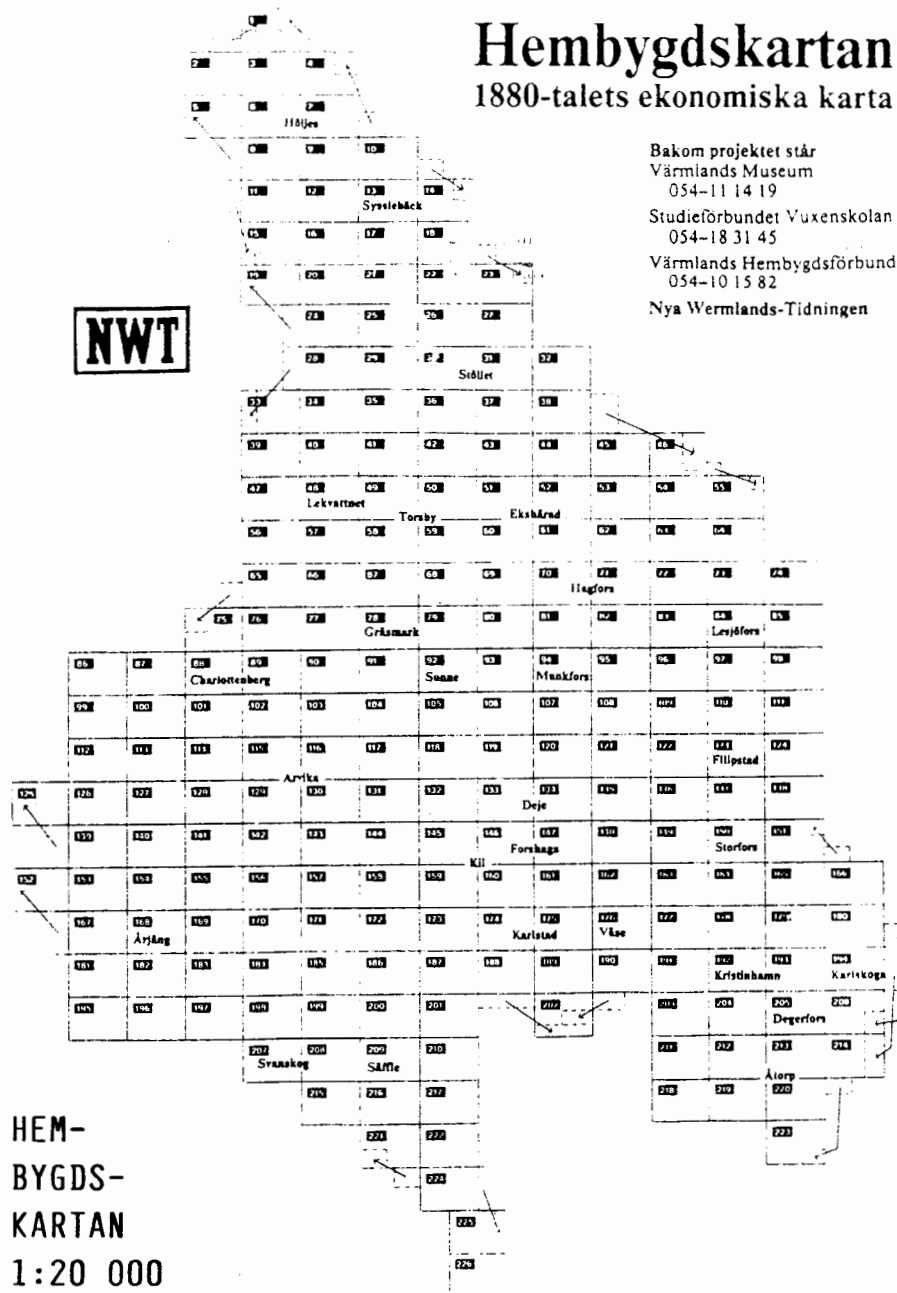
d:o i dubbelrum 300:- per person

Kaffe-lunch-kaffe på Forum kr 175:-.

Anmälan till Stiftelsen Forum, Box 144, 572 23 OSKARSHAMN. Tel 0491 - 158 00.

RÄTTELSE AV FEL I GUNNARSKOGS OCH NYEDS HUSFÖRHÖRSLÄNGDER.

Byggmästaren Lars Pettersson i Mången, Gunnarskog anges i hfl vara född i Nyed 18/12 1760. Rätt uppgift är 11/12 1759, son t Pähr Larsson och Britta Nilsdtr i Nybacka./Evert Rådström, NYKÖPING. ☐

kan man följa vägarna och stigarna genom landskapet, här kan man lokalisera kvarnarna, sågarna, smedjorna och de andra industrierna som existerade. Här finns en mängd ortnamn angivna och här finns gränserna mellan härad, socknar, byar och till och med gårdar. Med hjälp av kartan kan man göra sig en föreställning om hur landskapet förändrats genom ängsmarkernas tillbakagång, genom utdikningar och älvloppens nycker. Fördelningen mellan löv- och barrskog är annat som framgår av kartan.

Hembygdskartan kan användas för det enskilda studiet av förfädernas hembygd eller för studier i grupp av hembygdens historia. När så småningom den nya ekonomiska kartan över Värmland blir tryckt får vi också fantastiska möjligheter till exakta jämförelser nu och då; den blir också tryckt i skala 1:20 000.

Peter Olausson

Pris per blad är 75:--.
Den säljs även i mappar

Hembygdskartan karterades ursprungligen som en ekonomisk karta över Sverige och noggrannheten som lantmätnarna visade i arbetet är imponerande. Visst har de gjort fel på en del ortnamn och kanske annat också, men det skämmer inte att det vi kallar Hembygdskartan är den finaste kartmässiga skildringen från 1800-talets Värmland som vi känner. Det material som nu tryckts har legat obrukat i Lantmäteriverkets arkiv sedan sin tillkomst, efter det att bladen använts som underlag för den härads-karta i skala 1:50 000, som trycktes. Kartbladen är handkolorerade och visar därför variationer i färgskalan över vårt landskap. Här får man uppgift om bebyggelsen i sin helhet, till och med på uthusnivå! Här

kommunvis. I Värmland kan broschyr med rutnät hämtas och kartor köpas vid Vuxenskolas lokalkontor, läns museets anläggningar, hembygdsgårdar och bibliotek. Postbeställning görs från **Värmlands Museum, Box 335, 651 05 KARLSTAD.**

Kartorna är i format 50x70 cm. Kartan upprättades åren 1883-95.

FOLKBOKFÖRINGSDISTRIKTEN

Nr	Lokalkontor	Antal församlingar
01	Arvika	15
02	Filipstad	9
03	Hagfors	7
04	Karlstad	21
05	Kristinehamn	5
06	Sunne	13
07	Säffle	21
		Totalt: 91

* Lagtext & *
* karta på *
* sid 16&19 *

Änör sökes

130. Jag söker föräldra till:

a) Fältjägaren **Claes Olsson Lindgren**, f 1780 i Gunnarskog enligt GMR på Krigsarkivet. Fältjägare i Värmland.

b) **Olov Lindgren**, f 1801 i Gunnarskog, även fältjägare, smed.

Doris Calissendorff

Årstavägen 123

121 71 JOHANNESHOV Tfn 08 - 81 31 70

131. Kan noen hjelpe meg med mina värmlandska gubbar?:

a) **Swen Bengtsson Ekerot**, borgermester i Karlstad 1621-1624, 1629-1630, rådmann 1631-1633. Arrendator av kungsgården Carlsberg. Flyttat til Göteborg hvor sønnen Bengt ble borgermester.

b) **Erik Olofsson Spak**, borgermester i Karlstad 1603, rådmann 1586 och nämndemann. Kronolaxfiskare ved Dejeforsen. G to ganger, den ene hustruen het Malin og var datter av rådmann i Karlstad 1585 og handelsmann, nevnt senest i mantallet 1615, **Hans Sprått** eller **Språll**. EOS hadde 16 sønner - som ble opphav til mange kjente slekter.

c) **Elof** - bonde i Hellkil, Övre Ullerud. Far til Haquinius Elavi Hellichius (Håkan Ellofsson). Haquinius var lektor, rektor i Karlstad och kyrkoherde i Grava. G to m Magdalena Swenonius, 2o m Christina Olofsdtr Spak. D 1688.

d) **Torbjörn Eriksson Dejenström**. Arrendator i Deje. G m Britta Eriksdtr.

Edel Mary Eriksen

Pl 1744 Maligården

680 65 HÖLTJES

Tfn 0564 - 202 79

132. Jag söker följande familj:

Märta Henriksdtr, f 27/8 1825,

g 1848 m **Hans Sjöström** f 16/10 1818 i Westbo, Njurunda. Barn: **Anders** f 4/1 1850 i Åre; **Agnes** f 11/2 i Åre; **Anna Henrika** f 10/6 1858 i Åre; **Henrik** f 24/2 1861 i Östersund; **Hadar** f 11/2 1863 i Östersund. De försvann från Östersund o 1870 till "ovistande ort" enl flyttningslängden. I en bouppteckning 1914 efter Märtas brorsdotter visste man att Märta var död, men inte var.

Inger Qvarnström
Splintvägen 14
831 72 ÖSTERSUND

133. Olof Erik von Bonnecreutz.

Enl uppgift f 31/7 1790 på Niklasdamm i Varum(S). Förare vid Närke-Värmlands reg 1792, sergeant Västgöta-Dals reg 1806, fänrik Skaraborgs reg vargeringsbat 1809, fänrik Engelbrektska reg 1813-14, fänrik Dalreg sistnämnda år och hemförlovad till hemorten s å.

Sökes: föräldrarnas namn, födelseort och -tid, faderns yrke, ev hustru och barn, när han avled.

Börje Östberg

Herrhagsvägen 9A

791 75 FALUN

Tfn 023 - 155 92

134. Jag söker:

a) **Per Olsson-Stålberg** f 1745. Var vid Norums bruk i Nyed 1805, obekant om han dog där. En son **Olof** f 1766 kom 1813 t Ransäterbruket i Munkfors fr Philipstad, 1820 t Nedre Ullerud. Per beskrivs 1805 som utfattig, g m **Annika Nilsdtr** f 1737. Olof g m **Lisa Andersdtr**, Lindfors bruk, f 1772.

b) Spiksmeden i Mölnbacka Nedre Hammare i N Ullerud **Jonas Persson Nyberg** f 1733, g m **Anna Henriksdtr** f 1740. Fanns 1808 i församlingen, därefter ej.

c) Smeden **Olof Lindberg** f 1753 i N Ullerud, g m **Sara Jansdtr** f 1751 i Nyed. OL var senare i Elfsbacka och lär ha drunknat där 1827. Deras dotter **Sara** f 1798 i Elfsbacka g 1821 i Munkfors med Olof Stålbergs(a) son **Anders** f 1795, d 1878 i Munkfors. Deras son **Gustaf Valfrid Stålberg** f 1829 i Råmen g 1855 m hemmadottern i Hollsbyn, Ransäter **Maria Nyberg** f 1831 i Torp, N Ullerud, dtr t **Magnus** f 3/7 1806 i Berg, N Ullerud, son t **Petter** f 1770, torpare i Berg, N Ullerud, son t Jonas Persson Nyberg(b).

d) **Anders Andersson-Solberg** f 1754(?) i Nysund, bodde 1786-1835 vid Kilsta ägor i Karlskoga. 8/10 1754 en Anders född, son t gästgivaren i Åtorp f 1713, d 1771 **Anders Andersson** o h **Kierstin** f 1724. En Anders f 1755 i Solberga, son t **Anders Nilsson** f 1722 o h **Kierstin Nilsdtr** f 1717 i Bottes Bohl, Karlskoga, d 1769 i Solberga.

e) Magnus Nyberg(c) omkom i Klarälven 1845. H **Lisa Nilsdtr** f 1812, d 1902 hade anfader soldaten **Erik Småris** i N Ullerud f i Grums.

Christer Ode-Lundberg

Ekersgatan 15

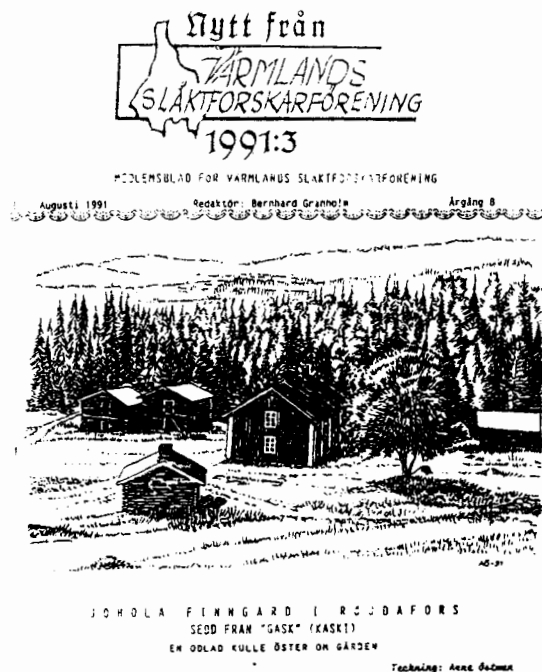
703 42 ÖREBRO

Tfn 019 - 10 71 25

VÄRMLANDS SLÄKTFORSKARFÖRENING <VSF> Medlemsavgift: 80:-/år Familjemedlem: 10:-/år Postgiro: 46 96 60-5	Föreningsadress. Medlemsamöalan mm Lars-Gunnar Sander Norra Berghaget 667 00 FORSHAGA
Medlemsbladet (Nytt från VSF <NFV>) Bernhard Granholm Ljunggatan 39C 664 00 GRUMS	Vigselbokregister (Claes-projektet) Anders Höglund Lisas Höjd 5 681 00 KRISTINEHAMN
ARKIV: Emigrantregistret Gamla Badhuset Box 331 651 08 KARLSTAD	Arkivförvaltare: Bo Cider Registrator: Sonja Peterson

=== NÄSTA NUMMER ===

MANUSSTOPP: 1991-08-08

- * Svedjefinnar
- * Värmlandsmål i Göta Hovrätt 1755
- * Åldersskillnad kvinna-man
- * Antavlor

Reservation för ändringar.

För att få med nyheten om tingshuset i Häljebol har delar av innehållet flyttats till nästa nummer

LOKAL SLÄKTFORSKNING

GRUMS - Probanden

Judy Gustavsson, Gamla Vägen 154
664 00 GRUMS. Tfn 0555 - 102 20.

SÄLLSKAPET GUSTAVAFORSKNING

Valter Berg, Pl 7273
683 00 HAGFORS

SÄFFLEBYGDENS SLÄKTFORSKARGRUPP

Gunnar Jonsson, Älvhagsgatan 25
661 00 SÄFFLE.

BIBLIOTEK < > ARKIV ?

Är bibliotek finare än arkiv? Eller - är böcker finare än källmaterialet? Jag kan inte ge något svar på det. Det är meningslöst att söka göra någon jämförande värdering. Både bibliotek och arkiv har sitt värde och skall inte ställas mot varandra utan borde kunna existera i symbios.

Hur är det då? Hos en av våra större exportindustrier är biblioteket inrymt i ljusa fräscha kontorslokaler medan arkivet delar lokal med förrådet. (Arkivbildning i företag av INGER LJUNGGREN). Samma diskriminerande syn på arkiv återfinns även i offentlig förvaltning. Lektor Torbjörn Kjölstad, som leder utbildningen i arkivkunskap vid högskolan i Härnösand, säger att det råder en ignorans hos biblioteksfolk beträffande arkivverksamhet. Och ändå, fortsätter lektor Kjölstad, så studerar fler människor arkivhandlingar på och via biblioteken än på arkiven. På lokal nivå är biblioteken den naturliga kontaktytan mot arkiven (inkl SVAR).

Glädjande nog finns undantag från Torbjörn Kjölstads påstående. I detta nummer nämns Årjäng och Hagfors. Fler orter finns där såväl bibliotekspersonal som kulturnämnder är upplysta. En from önskan är att även övriga kulturpolitiker i länet lär sig inse vad det frågan om.

Ignorans = okunnighet, okunskap. Används ofta i betydelsen **medveten okunnighet**, dvs om personer som borde veta det de inte vet./Bernhard Granholm

28 9	SLÄKTFORSKARDAGAR I OSKARSHAMN Deltagande i Riksstämman, mat, logi beställes senast 91-06-01 hos: FORUM KONFERENSCENTRUM. Adress och priser på sid 27. Forskardagarna invigs kl 10.00	29 9
---------	---	---------